

24. KONFERENCIJA MEDICINSKIH SESTARA I TEHNIČARA

Obzori sestrinstva:
Obrazovanje, praksa, izvrsnost
23.10.2025. – 24.10.2025.
Grand Hotel Adriatic
Opatija

<https://konferencija.zvu.hr/obzori-sestrinstva>

Ministarstvo
zdravstva

Hrvatska komora
medicinskih sestara

Ministarstvo znanosti,
obrazovanja i mladih

Zdravstveno veleučilište Zagreb

Knjiga sažetaka radova

24. konferencija medicinskih sestara i tehničara

**Obzori sestrinstva: obrazovanje, praksa,
izvrsnost**

Zagreb, 2025.

Izdavač

ZDRAVSTVENO VELEUČILIŠTE

Mlinarska cesta 38, 10000 Zagreb

<http://www.zvu.hr>

Za izdavača

Igor Filipčić

Urednici

Snježana Čukljek

Jadranka Pavić

Željka Benceković

Zdravka Lončar

Ana Ljubas

Višnjica Kocman

Irena Kovačević

Biserka Sedić

Tamara Štemberger Kolnik

Mara Županić

Godina izdanja **2025.**

Copyright© 2025. Zdravstveno veleučilište Zagreb

Sva prava pridržana.

Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati ni prenositi
ni u kakvom obliku niti ikakvim sredstvima, elektroničkim
ili mehaničkim, fotokopiranjem, snimanjem ili umnažanjem u bilo kojem
informatičkom sustavu za pohranjivanje i korištenje bez prethodne suglasnosti
vlasnika prava.

ISBN: 978-953-8546-06-8

Sadržaj

EMPOWERING CLINICAL PRACTICE WITH RESEARCH: PATHWAY TO NURSING EXCELLENCE.....	1
PRAVA PACIJENATA U DIGITALNOM DOBU: GDPR U MEDICINSKOJ PRAKSI	2
NASLOV	Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.
SARKOPENIJA – TIHI JAVNOZDRAVSTVENI IZAZOV STARENJA	3
ORGANIZACIJSKA ZDRAVSTVENA PISMENOST U SVJETLU KVALITETE NA RAZINI PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE.....	4
USPOREDBA STRESA I SAGORIJEVANJA KOD MEDICINSKIH SESTARA PRIMARNE I SEKUNDARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U KARLOVAČKOJ ŽUPANJI	6
MOBILNO ZDRAVLJE I SESTRINSTVO: PAMETNA TEHNOLOGIJA U SLUŽBI HUMANE SKRBI	7
ORGANIZACIJSKA KULTURA KAO TEMELJ SIGURNOSTI PACIJENATA I ZADOVOLJSTVA DJELATNIKA : PRIMJER KB SVETI DUH	8
ULOGA I VAŽNOST MEDICINSKE SESTRE/TEHNIČARA PRI POSTUPANJU S UZORCIMA U PREDANALITIČKOJ FAZI PATOHISTOLOŠKOG, CITOLOŠKOG I TRANSFUZIJSKOG DIJAGNOSTIČKOG LABORATORIJSKOG PROCESA	10
PROFESIONALNA ODRŽIVOST MEDICINSKIH SESTARA U ZDRAVSTVENOJ NJEZI U KUĆI: IZAZOVI SAMOSTALNOG RADA I VAŽNOST KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA.....	11
ULOGA MEDICINSKE SESTRE KROZ PROGRAME PODRŠKE U PRUŽANJU SKRBI ZA ONKOLOŠKE BOLESNIKE	12
KRITERIJI ODRŽIVOSTI PROFESIJE MEDICINSKIH SESTARA.....	13
DIGITALNI ALATI I APLIKACIJE U ZDRAVSTVENOJ NJEZI: PODRŠKA MEDICINSKIM SESTRAMA I PACIJENTIMA U GLOBALNOM KONTEKSTU	14
POVEZANOST KVALITETE RADNOG ŽIVOTA MEDICINSKIH SESTARA I INDEKSA RADNE SPOSOBNOSTI MEDICINSKIH SESTARA.....	15
ASISTIVNA TEHNOLOGIJA U ZDRAVSTVU	16
VAŽNOST PRIMJENE SUSTAVA KVALITETE U SESTRINSTVU.....	17
DIGITALNA PRISUTNOST MEDICINSKIH SESTARA NA TIKTOKU: IZMEĐU EDUKACIJE I ETIČKIH DILEMA ..	18
MENADŽMENT U SESTRINSTVU DANAS: SINERGIJA VODSTVA, MENTORSTVA I TIMSKOG RADA.....	19
PRIMJENA MINDFULNESSA KOD MEDICINSKIH SESTARA I TEHNIČARA: PREVENCIJA SINDROMA SAGORIJEVANJA I JAČANJE OTPORNOSTI.....	20
ANALIZA STRESA NA POSLU KOD PEDIJATRIJSKIH MEDICINSKIH SESTARA.....	21
IZAZOVI I ZADOVOLJSTVO U RADU U GRUPI OPORAVKA OSOBA S PSIHOTIČNIM POREMEĆAJIMA – ISKUSTVO MEDICINSKE SESTRE GRUPNOG TERAPEUTA	22
GREEN HEALTHCARE U PEDIJATRIJSKOJ SKRBI-ODRŽIVOST U SKRBI ZA NAJMLAĐE	23
DIJAGNOSTIČKI POSTUPCI I SIGURNOST BOLESNIKA	24

NOVI IZAZOVI I MOGUĆNOSTI SPECIJALIZACIJA MEDICINSKIH SESTARA – JE LI VRIJEME ZA PROŠIRENJE OVLASTI?	25
PRIMJENA WEB ALATA U NASTAVI NA STUDIJU SESTRINSTVA	26
ULOGA NOVIH OBRAZOVNIH METODA U JAČANJU KOMPETENCIJA MEDICINSKIH SESTARA	27
RAZVOJ I PRIMJENA HRVATSKE VERZIJE SKALE ZA PROCJENU ZADOVOLJSTVA SIMULACIJSKIM UČENJEM (SSE SKALE) U OBRAZOVANJU MEDICINSKIH SESTARA	28
DIGITALNE TEHNOLOGIJE I UMJETNA INTELIGENCIJA U OBRAZOVANJU MEDICINSKIH SESTARA	29
SPORNE SITUACIJE KOD KLINIČKIH ISPITIVANJA LIJEKOVA ZA PRIMJENU KOD LJUDI	30
SIMULACIJA KAO METODA POUČAVANJA U SESTRINSTVU U PRIMARNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI	31
PRIKAZ PROJEKTA “KOMUNIKACIJA KLJUČ USPJEŠNE SKRBI	32
GEJMIFIKACIJA-IZAZOV U EDUKACIJI DJECE I ADOLESCENATA	33
PREGLED KOMUNIKACIJSKIH IZAZOVA I POTREBA U INTERAKCIJI MEDICINSKIH SESTARA I RODITELJA DJECE S KOMPLEKSNIM BOLESTIMA	34
LPSC U JEDNODNEVNOJ KIRURGIJI	35
PRIMJENA SUPKUTANE INFUZIJE U PALIJATIVNOJ SKRB	36
MENTORSTVO MEDICINSKIH SESTARA/TEHNIČARA	37
PROCJENA RAZINE ZNANJA STUDENATA O DIJABETESU MELITUSU: IMPLIKACIJE ZA EDUKACIJSKE STRATEGIJE	38
PERSONALIZIRANA PREVENCIJA DEMENCIJE: METABOLOMIKA KAO ALAT ZA RANU DETEKCIJU I CILJANE INTERVENCIJE	39
ISKUSTVO PRIMJENE TERAPIJE KISIKOM U KUĆI ZA PACIJENTA S KOPB-OM – PRIKAZ SLUČAJA	40
TRANSKRANIJALNA MAGNETSKA STIMULACIJA KAO NOVA PERSPEKTIVA U LIJEČENJU OVISNOSTI O KOČKANJU	41
ULOGA MEDICINSKE SESTRE U EDUKACIJI MLADIH O SPOLNOM ZDRAVLJU	42
UVOĐENJE MAGISTARA SESTRINSTVA U SISTEMATIZACIJU KLINIČKOGA BOLNIČKOG CENTRA KROZ KLINIČKU PRAKSU	43

Tema:

Naslov rada:

EMPOWERING CLINICAL PRACTICE WITH RESEARCH: PATHWAY TO NURSING EXCELLENCE

Autor: Michela Barisone

Ustanova: Clinical Epidemiology and Research Center
IRCCS Humanitas Research Hospital
Pieve Emanuele (Milan)-Italy

Sažetak

Empowering clinical nursing practice through continuous education and rigorous research is essential to achieve nursing excellence. Education must go beyond technical skills to foster critical thinking and the ability to apply evidence in complex clinical settings. Research generates new knowledge and drives the translation of evidence into effective, patient-centered care.

This interaction nurtures lifelong learning, professional growth, and leadership among nurses. Evidence shows that integrating evidence-based practice in education improves care quality, patient safety, and health outcomes, bridging the gap between theory and practice. Collaboration among clinicians, educators, and researchers is crucial to sustain innovation and excellence. This presentation investigates how education and research integration creates transformative nursing leaders, elevating clinical standards and patient wellbeing.

A detailed case study on implementing and empowering nursing research in clinical practice will be presented, demonstrating strategies to overcome barriers and integrate research into nursing workflows. It highlights the critical role of nurse researchers in linking science and patient care, improving outcomes through data-driven decisions.

Ključne riječi: clinical practice, research, nursing

Tema:

Naslov rada:

PRAVA PACIJENATA U DIGITALNOM DOBU: GDPR U MEDICINSKOJ PRAKSI

Autor: Jasna Karačić Zanetti

Ustanova: Hrvatska udruga za promicanje prava pacijenata
Health Diplomacy Unit

Sažetak

U digitalnom dobu, zaštita osobnih podataka pacijenata postaje ključna komponenta medicinske prakse. Uvođenjem Opće uredbe o zaštiti podataka (GDPR), zdravstvene ustanove i djelatnici obvezni su osigurati da se osobni zdravstveni podaci obrađuju zakonito, transparentno i uz odgovarajuće mjere sigurnosti. Pacijenti imaju pravo znati tko, kada i zašto pristupa njihovim podacima, kao i pravo na ispravak, brisanje i ograničenje obrade.

U Hrvatskoj se dodatno razvija infrastruktura za upravljanje zdravstvenim podacima kroz projekte poput Europskog prostora za zdravstvene podatke i Hrvatskog centra za zdravstvene podatke, koji omogućuju sigurnu razmjenu informacija unutar EU-a i unaprjeđuju digitalne zdravstvene usluge. Zakon o podacima i informacijama u zdravstvu definira obveze zdravstvenih ustanova u pogledu prikupljanja, obrade i zaštite podataka, uključujući inspekcijski nadzor i odgovornost za povrede prava pacijenata. Poseban naglasak stavlja se na informirani pristanak pacijenta, koji mora biti jasno dokumentiran prije svake obrade podataka.

Digitalizacija donosi brojne prednosti, poput bržeg pristupa informacijama i učinkovitijeg liječenja, ali i izazove u pogledu privatnosti. Stoga je ključno da zdravstveni djelatnici budu educirani o pravilima GDPR-a i da se pacijentima omogući jednostavan pristup informacijama o njihovim pravima.

U konačnici, zaštita privatnosti nije samo zakonska obveza, već i temelj povjerenja između pacijenta i zdravstvenog sustava.

Ključne riječi: zaštita osobnih podataka, zdravstveni podaci, GDPR, informirani pristanak

Tema:

Naslov rada:

SARKOPENIJA – TIHI JAVNOZDRAVSTVENI IZAZOV STARENJA

Autor: Ana Mojsović Ćuić

Ustanova: Zdravstveno veleučilište

Sažetak

Sarkopenija je prvi put spomenuta krajem 20. stoljeća i definirana je kao smanjenje mišićne mase povezano sa starenjem. Danas se sarkopenija definira kao sindrom karakteriziran progresivnim gubitkom mišićne mase, mišićne snage i fizičke funkcije. Karakterizira je povećan rizik od padova, lomova, fizičke onesposobljenosti, hospitalizacije, produljene rehabilitacije što u velikoj mjeri može ugroziti neovisnost, kao i kvalitetu života starijih osoba. Mogući čimbenici za razvoj sarkopenije osim starenja mogu biti hormonalne promjene, nedostaci u prehrani i tjelesna neaktivnost.

Sarkopenija je uvrštena u Međunarodnu klasifikaciju bolesti 2016. godine, što je potvrdilo ozbiljnost ovog gerijatrijskog sindroma. Povećanje očekivanog životnog vijeka, kao i starenje globalne populacije, zahtijeva posebnu pozornost zdravstvenih i javnozdravstvenih strategija svake zemlje.

U Hrvatskoj ne postoji standardizirani dijagnostički postupnik niti sustavni program probira. Posljedica je da je bolest na primarnoj razini u velikoj mjeri poddijagnosticirana, dok su edukacija i alati fragmentirani, što vodi zakašnjelim intervencijama, lošijim kliničkim ishodima i značajno višim troškovima zdravstvenog i socijalnog sustava.

Europska radna grupa za sarkopeniju (European Working Group on Sarcopenia in Older People) (EWGSOP) razvila je dijagnostički algoritam pod nazivom „Find-Assess-Confirm-Severity“ (FACS) za postavljanje dijagnoze sarkopenije.

Probir na sarkopeniju trebao bi biti jedan od prioriteta javnog zdravstva kako bi se smanjila prevalencija i štetni ishodi koje sarkopenija može uzrokovati. Prevencija sarkopenije mogla bi smanjiti financijski, društveni i zdravstveni teret koji je često povezan sa starenjem stanovništva.

Ključne riječi: sarkopenija, osobe starije životne dobi, javno zdravstvo

Tema:

Naslov rada:

ORGANIZACIJSKA ZDRAVSTVENA PISMENOST U SVJETLU KVALITETE NA RAZINI PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Autor: Tamara Štemberger Kolnik, Karmen Erjavec, Andreja Ljubič

Ustanova: Fakulteta za zdravstvene vede v Celju

Univerza v Novem mestu, Fakulteta za zdravstvene vede

Sažetak

Uvod: Organizacijska zdravstvena pismenost (OZP) definira se kao sposobnost zdravstvenih organizacija da kroz strukture, procese i kulturu omoguće pacijentima lakši pristup, razumijevanje, prosudbu i korištenje zdravstvenih informacija i usluga. Predstavlja pomak od individualnog prema sistemskom pristupu, pri čemu odgovornost ne snosi samo pojedinac već i organizacija. Niska razina OZP-a povezuje se s poteškoćama pri naručivanju, razumijevanju uputa, slabijom adherencijom, češćim hospitalizacijama i višim troškovima, dok se prepreke mogu ublažiti prilagođenom komunikacijom, jednostavnom navigacijom, uključivanjem pacijenata i edukacijom zaposlenih.

Metode: Godine 2025. provedeno je istraživanje o OZP-u u devet organizacija primarne zdravstvene zaštite u Sloveniji. Uključeni su bili liječnici, medicinske sestre, drugi zdravstveni djelatnici, administrativno osoblje i predstavnici uprave (N = 103). Koordinator su prethodno educirani za primjenu instrumenta OHL-PC.

Rezultati: Većina organizacija postigla je umjerenu razinu OZP-a. Najniže ocjene zabilježene su u Standardu 5 (uključivanje OZP-a u upravljanje i strukturu) i Standardu 6 (poticanje daljnjih aktivnosti). Dvije organizacije izdvojile su se s visokim ocjenama u svim standardima, dok je jedna postigla prevladavajuće srednje vrijednosti. Sve organizacije ostvarile su visoke rezultate u Standardu 1 (jednostavan pristup i prostorna orijentacija) i Standardu 3 (poticanje zdravstvene pismenosti korisnika).

Diskusija: Rezultati pokazuju da slovenske organizacije primarne zdravstvene zaštite razvijaju pojedine aspekte OZP-a, no sustavni elementi, poput integracije u strategije i dugoročni razvoj, ostaju nedovoljno razvijeni. Potrebno je snažnije vodstvo i jasna vizija. Visoke ocjene u području pristupa i promocije OZP-a odražavaju dobre prakse centara za promociju zdravlja i preventivne timske aktivnosti.

Zaključak: OZP u Sloveniji doseže umjerenu razinu, s jasno izraženim prednostima i prepoznatim izazovima. Sustavno uključivanje OZP-a u strateško upravljanje i održivi razvoj organizacija ključno je za unapređenje kvalitete skrbi, veću jednakost u pristupu i osnaživanje pacijenata.

Ključne riječi: Promicanje zdravlja, Osnaživanje pacijenata, Kvaliteta zdravstvene zaštite, Zdravstveni sustavi, Preventivna skrb

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

USPOREDBA STRESA I SAGORIJEVANJA KOD MEDICINSKIH SESTARA PRIMARNE I SEKUNDARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

Autor: Jovanka Prodanović Matošević¹, Agneza Aleksijević²

Ustanova: ¹Dom zdravlja Ogulin

²Fakultet zdravstvenih studija Sveučilište u Rijeci

Sažetak

Uvod: Sestrinstvo je prepoznato kao izrazito stresna profesija s globalnom prevalencijom stresa od 9% do 68%. Medicinske sestre u sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti češće su izložene stresu zbog složenijih slučajeva, hitnih situacija i smjenskog rada, dok se one u primarnoj zaštiti suočavaju s organizacijskim problemima i manjkom resursa.

Cilj: Usporediti razinu stresa i sagorijevanja kod medicinskih sestara u primarnoj i sekundarnoj zaštiti.

Metode: U istraživanju je sudjelovalo 184 medicinskih sestara/tehničara iz Karlovačke županije. Podaci su prikupljeni online upitnikom: stres je mjeran Upitnikom o stresorima na radnom mjestu bolničkih zdravstvenih djelatnika, a sagorijevanje Kopenhagenskim upitnikom sagorijevanja. Statistička analiza provedena je u programu Statistica, uz razinu značajnosti $p < 0,05$.

Rezultati: Ispitanici u sekundarnoj zaštiti doživljavaju značajno višu razinu stresa ($t = -4.681$, $p = 0.001$) i sagorijevanja ($t = -2.793$, $p = 0.006$). Najveći stresor u sekundarnoj zaštiti bio je smjenski rad ($49.57 \pm 9,45$), dok su u primarnoj najistaknutiji organizacija radnog mjesta i financijska pitanja ($39.57 \pm 7,97$). Osobni osjećaj sagorijevanja bio je viši u sekundarnoj zaštiti ($t = -3.239$, $p = 0.001$). Žene su izvijestile višu razinu stresa od muškaraca ($r = -0,240$, $p = 0,001$). Dob je pozitivno povezana sa sagorijevanjem u profesionalnim i intelektualnim zahtjevima ($r = 0,193$, $p = 0,009$), dok su ispitanici bez partnera imali višu razinu osobnog sagorijevanja ($r = -0,154$, $p = 0,037$).

Zaključak: Za smanjenje stresa i sagorijevanja nužno je osigurati lakše radno okruženje, smanjiti opterećenje, povećati broj sestara, te poticati pravednu komunikaciju i timski rad. Bez poboljšanja radnih uvjeta strategije za smanjenje stresa neće biti učinkovite.

Ključne riječi: sagorijevanje, stres, medicinska sestra, zdravstveni sustav

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

MOBILNO ZDRAVLJE I SESTRINSTVO: PAMETNA TEHNOLOGIJA U SLUŽBI HUMANE SKRBI

Autor: Irena Kovačević^{1,2}, Biljana Filipović^{1,2}, Sanja Ledinski¹, Valentina Krikšić³

Ustanova: ¹Zdravstveno veleučilište, Zagreb

²Fakultet zdravstvenih studija Rijeka

³Ustanova za njegu u kući „Domnius“

Sažetak

Mobilno zdravlje obuhvaća niz digitalnih tehnologija – od umjetne inteligencije i mobilnih aplikacija do virtualne stvarnosti i telemedicinskih rješenja – s ciljem da se bolest prepozna i zaustavi prije nego što zahtijeva bolničku intervenciju. Suvremeni alati omogućuju rano prepoznavanje rizika, personalizaciju preporuka i kontinuirano praćenje kroničnih stanja analizom podataka generiranih od strane pacijenata i nosivih senzora. Pametni telefoni postaju „kućni laboratoriji“ putem aplikacija koje nude samotestiranja, podsjetnike za terapiju i edukativne sadržaje. Virtualna stvarnost sve se više koristi u rehabilitaciji i edukaciji zdravstvenog osoblja, dok telemedicina i telesestrinstvo pomiču granice zdravstvene skrbi prema pacijentovu domu.

Za medicinske sestre ove promjene predstavljaju novu profesionalnu domenu. Digitalni alati omogućuju kontinuiranu komunikaciju s pacijentima, ali istovremeno zahtijevaju razvoj digitalnih kompetencija medicinskih sestara. To uključuje, između ostalog, sposobnost interpretacije algoritamski generiranih preporuka te razumijevanje procesa vezanih uz primjenu i tumačenje rezultata kućnih testova. Uloga medicinske sestre širi se na edukatora, posrednika između tehnologije i pacijenta te promicatelja etičkih načela u digitalno posredovanoj skrbi.

Prednosti mobilnog zdravlja uključuju bolju pristupačnost, personaliziranu skrb i aktivniju ulogu pacijenata. Istodobno, pojavljuju se izazovi povezani s privatnošću podataka, digitalnim jazom i etičkim dilemama. Kao pacijentu najbliža zdravstvena profesija, medicinske sestre imaju ključnu ulogu u osiguravanju da mobilna tehnologija ostane u službi humane, holističke i dostupne skrbi.

Ključne riječi: mobilno zdravlje, sestrinstvo, digitalna prevencija, pametna tehnologija,

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

ORGANIZACIJSKA KULTURA KAO TEMELJ SIGURNOSTI PACIJENATA I ZADOVOLJSTVA DJELATNIKA : PRIMJER KB SVETI DUH

Autor: Jadranka Ristić¹, Vesna Turuk², Ružica Mrkonjić³

Ustanova: ¹KB Sveti Duh

²Zdravstveno veleučilište Zagreb

³KB Dubrava

Sažetak

Organizacijska kultura predstavlja temelj djelovanja svake ustanove, a u bolnicama je presudna za kvalitetu zdravstvene skrbi, zadovoljstvo zaposlenika i sigurnost pacijenata. Ona se oblikuje kroz zajedničke vrijednosti, norme i ponašanja svih sudionika – od menadžmenta do zdravstvenih djelatnika. U složenom i stresnom bolničkom okruženju organizacijska kultura doprinosi stabilnosti, učinkovitosti i humanosti skrbi.

Hrvatske bolnice, kao dio javnog sustava, suočavaju se s izazovima poput manjka kadra, administrativnog opterećenja, slabije razvijene unutarnje komunikacije i ponekad nedovoljno jasne vizije. Ipak, posljednjih godina uočavaju se pozitivni pomaci kroz nacionalne standarde kvalitete, projekte sigurnosti pacijenata te edukacije usmjerene na timsku suradnju i profesionalni razvoj. Razina razvijenosti organizacijske kulture razlikuje se među bolnicama, a primjer dobre prakse predstavlja KB Sveti Duh.

Kao najstarija zagrebačka bolnica, KB Sveti Duh sustavno radi na jačanju organizacijske kulture kroz moderne modele upravljanja kvalitetom, edukacije zaposlenika i poticanje komunikacije usmjerene na pacijenta. Uprava bolnice naglašava da su zadovoljni djelatnici preduvjet kvalitetne skrbi, stoga provodi aktivnosti za poboljšanje radnog okruženja i timske suradnje. Među projektima ističu se: edukacija novozaposlenih o misiji, viziji, etici, sigurnosti i timskom radu, uz radionice i mentorstva, kontinuirana stručna usavršavanja na kongresima, seminarima i međunarodnim edukacijama, redovite evaluacije organizacijske klime putem anonimnih anketa za djelatnike i pacijente, sustav sigurnog prijavljivanja neželjenih događaja radi prevencije i otvorene komunikacije.

Usporedba s inozemnim iskustvima pokazuje da ulaganje u organizacijsku kulturu povećava zadovoljstvo zaposlenika, smanjuje fluktuaciju kadra, jača sigurnost pacijenata i poboljšava kliničke ishode. Ključ uspjeha pritom je kontinuirana i otvorena komunikacija.

Zaključno, organizacijska kultura nije statična, već dinamičan proces prilagodbe izazovima zdravstvenog sustava. U hrvatskim bolnicama njezin razvoj predstavlja preduvjet za održivost, zadržavanje stručnog kadra i pružanje kvalitetne skrbi pacijentima.

Ključne riječi: Organizacijska kultura, edukacija, stručno usavršavanje, komunikacija

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

ULOGA I VAŽNOST MEDICINSKE SESTRE/TEHNIČARA PRI POSTUPANJU S UZORCIMA U PREDANALITIČKOJ FAZI PATOHISTOLOŠKOG, CITOLOŠKOG I TRANSFUZIJSKOG DIJAGNOSTIČKOG LABORATORIJSKOG PROCESA

Autor: Domagoj Knebl-Buklijaš^{1,2}, Filip Petrik¹

Ustanova: ¹Opća županijska bolnica Vinkovci, Odjel za patologiju i citologiju

²Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek

Sažetak

Medicinske sestre i medicinski tehničari imaju značajnu ulogu u predanalitičkoj fazi laboratorijskog procesa. Samo postupanje s dijagnostičkim materijalom ima odlučujuću ulogu u kompletnom dijagnostičkom procesu. U materijalu izvan tijela bolesnika dolazi do biokemijsko-metaboličkih procesa koji direktno utječu na daljnji tijek laboratorijskog procesa i u konačnici na rezultate laboratorijskog nalaza. Zato je bitno pravilno postupati s materijalom pacijenta kako bi rezultat bio sukladan dijagnostičkom procesu koji je odredio ordinarius.

Patohistološka dijagnostika je vrlo specifična, bitno je jasno označiti uzorak identifikacijom pacijenta. Materijal treba dostaviti na patologiju uz odgovarajuću uputnicu u odgovarajućem fiksativu. Fiksacija je postupak gdje se pomoću kemikalija u materijalu koji se šalje na patohistološku analizu zaustavljaju truležne promjene.

Citološka dijagnostika je specifična jer se radi o tekućim materijalima. Potrebno je dostaviti dovoljno materijala. Količina od 100-200 ml se za većinu materijala u citološkoj dijagnostici smatra dovoljnim i adekvatnim. Također je materijal poslije uzimanja potrebno što prije dostaviti u citološki laboratorij kako bi se spriječilo propadanje materijala, jer se materijal dostavlja bez fiksativa.

Transfuzijska dijagnostika je vrlo zahtjevna i specifična. Medicinske sestre i tehničari u transfuziju dostavljaju najčešće krv, u epruvetama s ljubičastim, crvenim i plavim čepom. Pravilno označavanje uzorka i vađenje u odgovarajuću epruvetu je od vitalnog značenja za bolesnika, jer se radi najčešće o vitalno ugroženim bolesnicima. Pri tome su plazmaekspanderi skupina intravenskih pripravaka koji uzrokuju specifične probleme u transfuzijskoj dijagnostici.

Zaključak: Potrebno je ukazati na specifičnosti predanalitičke faze u patohistološkoj, citološkoj i transfuzijskoj dijagnostici, kako bi postupanje sa uzorcima bilo adekvatno i optimalno u cilju dobivanja adekvatnih i vjerodostojnih nalaza.

Ključne riječi: patohistologija, citologija, transfuzija, fiksativi, plazmaekspanderi

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

PROFESIONALNA ODRŽIVOST MEDICINSKIH SESTARA U ZDRAVSTVENOJ NJEZI U KUĆI: IZAZOVI SAMOSTALNOG RADA I VAŽNOST KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA

Autor: Leona Zagorac

Ustanova: Zdravstvena ustanova za njegu i rehabilitaciju Zorica

Sažetak

Rad analizira profesionalnu održivost medicinskih sestara u području zdravstvene njege u kući, s posebnim naglaskom na izazove samostalnog rada i važnost komunikacijskih vještina. U uvodnom dijelu ističe se rastuća potreba za kućnom njegom uslijed starenja populacije i porasta kroničnih bolesti, te specifičnost rada izvan bolničkog okruženja, gdje medicinske sestre često djeluju bez neposredne podrške kolega. Takav način rada zahtijeva visok stupanj samostalnosti, sposobnost donošenja odluka u nepredviđenim situacijama te prilagodbu različitim kućnim uvjetima i socioekonomskim okolnostima korisnika. Glavni dio rada obrađuje organizacijske, fizičke i emocionalne izazove, uključujući planiranje i provedbu intervencija, upravljanje vremenom, rješavanje logističkih prepreka te suočavanje s emocionalnim opterećenjima i profesionalnim stresom. Poseban naglasak stavljen je na komunikacijske vještine – ključne za izgradnju povjerenja s korisnicima i njihovim obiteljima, učinkovitu koordinaciju s drugim zdravstvenim profesionalcima te održavanje profesionalnih granica. U zaključku se naglašava da kontinuirana edukacija, razvoj komunikacijskih vještina i institucionalna podrška pridonose profesionalnoj održivosti i kvaliteti pružene skrbi. Ističe se također, da će se i Zdravstvena ustanova za njegu i rehabilitaciju Zorica aktivno uključiti u edukaciju studenata i učenika o važnosti ovih kompetencija.

Ključne riječi: profesionalna održivost, medicinske sestre, kućna njega, komunikacijske vještine, edukacija.

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

ULOGE MEDICINSKE SESTRE KROZ PROGRAME PODRŠKE U PRUŽANJU SKRBI ZA ONKOLOŠKE BOLESNIKE

Autor: Olja Vori¹

Josipa Bajan²

Ustanova: ¹Zdravstveno veleučilište Zagreb

²Škola za primalje, Zagreb

Sažetak

Cilj ovog rada je istražiti iskustva žena oboljelih od malignih bolesti i prikazati kako bolest i liječenje utječu na njihovu kvalitetu života. Poseban naglasak stavljen je na područja koja oboljele doživljavaju kao najteža, uključujući fizičke tegobe, psihološke izazove, promjene u slici o sebi, obiteljske i partnerske odnose, osjećaj usamljenosti i potrebu za podrškom. U tom kontekstu ističe se i uloga medicinske sestre, koja kroz različite programe podrške ima ključnu ulogu u očuvanju i poboljšanju kvalitete života pacijentica i njihovih obitelji.

Metode: Istraživanje je provedeno polustrukturiranim intervjuom, temeljenim na otvorenim pitanjima osmišljenim da potaknu oboljele žene na opis vlastitih iskustava. Pitanja su obuhvaćala područja vezana uz iskustvo liječenja, najteže aspekte suočavanja s bolešću, promjene u svakodnevnom životu i samopouzdanju, doživljaj boli i tjelesnih promjena, psihološku i obiteljsku podršku te subjektivni doživljaj usamljenosti. Takav pristup omogućio je dublje razumijevanje osobnih doživljaja i potreba žena s malignim bolestima.

Dobiveni rezultati ukazuju na višestruku i nezamjenjivu ulogu medicinske sestre u pružanju kontinuirane, holističke i empatične skrbi. Programi podrške koje provode medicinske sestre uključuju edukaciju bolesnica i njihovih obitelji, psihosocijalnu pomoć, koordinaciju skrbi i palijativne intervencije. Posebno se ističe važnost terapijskog odnosa temeljenog na povjerenju i empatiji te suradnje s multidisciplinarnim timom.

Zaključno, rezultati naglašavaju da je skrb medicinske sestre ključan čimbenik u poboljšanju kvalitete života žena oboljelih od malignih bolesti, pri čemu je potrebno sustavno razvijati i osnaživati njihove kompetencije i programe podrške u onkologiji.

Ključne riječi: medicinska sestra, onkološki bolesnici, kvaliteta života, programi podrške, intervju

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

KRITERIJI ODRŽIVOSTI PROFESIJE MEDICINSKIH SESTARA

Autor: Biserka Sedić¹, Boris Ilić¹, Franjo Liška²

Ustanova: ¹Zdravstveno veleučilište

²Alma Mater Europaea University

Sažetak

Proces gašenja i nastanka novih profesija je stalno prisutan i kroz povijest je značajnije obilježen industrijskom revolucijom krajem 18. i u 19. stoljeću, u 20. stoljeću digitalnom revolucijom i u 21. stoljeću automatizacijom i umjetnom inteligencijom. Profesija medicinskih sestara ima dugu povijest, datira iz antičkih vremena i nastala je iz potrebe da se bolesnima, nemoćnima i ranjenima pruži osim medicinske i psihološka podrška i pomoć. U 20. stoljeću u Republici Hrvatskoj medicinske sestre postaju neovisna disciplina koja ima vlastiti obrazovni sustav, osnivaju se sindikati, stručna udruženja i Komora pri ministarstvu zdravstva. Međutim, kriteriji na osnovu kojih se pojedina struka ili zanimanje naziva profesijom postignuti su tek početkom 21. stoljeća kada medicinske sestre završavaju visokoškolsko obrazovanje (magisterij i doktorat), imaju mogućnost specijalizacija za skrb o različitim patološkim stanjima i u javnozdravstvenim akcijama, te se u javnosti sestrinstvo percipira kao autonomna profesija. Postavlja se pitanje održivosti profesije sestrinstva, odnosno kriterija koji omogućuju opstanak u društvenim, ekonomskim i tehnološkim promjenama. U literaturi koja se bavi proučavanjem kriterija održivosti spominju se kao najvažniji: ekonomski kriterij koji uključuje potražnju na tržištu rada i prilagodbu na nove metode rada, zatim društveni kriterij koji se bavi kvalitetom života u zajednici, poštivanjem etičkih normi i pravednosti i pravom na postizanje najviše moguće razine obrazovanja te individualni kriteriji poput brige za zdravlje pripadnika profesije, dobrog balansa između privatnog i poslovnog te potrebom pristupa cjeloživotnom obrazovanju. U najnovije vrijeme spominje se i kao važan kriterij održivosti okoliša u kontekstu rada s posljedicama zagađenja, nezdravog okruženja i klimatskih promjena koje uzrokuju respiratorne bolesti, alergije i poremećaje mentalnog zdravlja te zelena tranzicija koja se očituje u smanjenju korištenja plastike za jednokratnu upotrebu, pravilnom odlaganju medicinskog otpada, racionalizacije u potrošnji energije i vode u zdravstvenim ustanovama te korištenju digitalne dokumentacije umjesto papira.

Ključne riječi: sestrinstvo, profesija, kriteriji održivosti

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

DIGITALNI ALATI I APLIKACIJE U ZDRAVSTVENOJ NJEZI: PODRŠKA MEDICINSKIM SESTRAMA I PACIJENTIMA U GLOBALNOM KONTEKSTU

Autor: Ana Marija Švigir, Martina Smrekar, Snježana Čukljek, Irena Kovačević, Boris Ilić

Ustanova: *Zdravstveno veleučilište Zagreb*

Sažetak

Razvoj digitalnih tehnologija uvelike mijenja način na koji se pruža zdravstvena njega i kako se obrazuju medicinske sestre. Brojni digitalni alati i aplikacije nude podršku sestrama u organizaciji rada, edukaciji i kliničkom odlučivanju, dok pacijentima olakšavaju praćenje zdravstvenog stanja, komunikaciju sa zdravstvenim djelatnicima i pridržavanje terapiji. Cilj ovog rada je prikazati pregled aktualnih digitalnih rješenja koja se koriste u sestrinskoj praksi i obrazovanju širom svijeta.

Primjeri uključuju elektroničke sustave za dokumentaciju i planiranje njege (npr. Epic, Cerner, iNurse), mobilne aplikacije za podsjetnike na terapiju i samopraćenje (Medisafe, MySugr, Ada Health), telemedicinske platforme za daljinski nadzor pacijenata (Teladoc, Amwell, Babylon Health), te simulacijske tehnologije i VR alati za obrazovanje (Oxford Medical Simulation, Body Interact). Posebno mjesto zauzimaju aplikacije koje koriste umjetnu inteligenciju za podršku kliničkom odlučivanju (npr. IBM Watson for Health) i prediktivnu analitiku u prevenciji komplikacija.

Ovakvi alati doprinose boljoj učinkovitosti, sigurnosti pacijenata i profesionalnoj održivosti medicinskih sestara. Međutim, njihova implementacija suočava se s izazovima poput digitalnog jaza, pitanja privatnosti podataka i potrebe za dodatnom edukacijom korisnika.

Digitalni alati i aplikacije otvaraju nove mogućnosti za unaprjeđenje zdravstvene njege i obrazovanja medicinskih sestara, no njihov puni potencijal može se ostvariti jedino uz sustavno planiranje, standardizaciju i etički okvir korištenja.

Ključne riječi: digitalni alati i aplikacije; zdravstvena njega; obrazovanje medicinskih sestara; telemedicina; umjetna inteligencija u sestrinstvu

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

POVEZANOST KVALITETE RADNOG ŽIVOTA MEDICINSKIH SESTARA I INDEKSA RADNE SPOSOBNOSTI MEDICINSKIH SESTARA

Autor: Snježana Čukljek¹, Martina Smrekar¹, Ana Marija Švigir¹, Slađana Režić², Janko Babić¹

Ustanova: ¹Zdravstveno veleučilište

²KBC Zagreb

Sažetak

Medicinske sestre susreću se s nizom izazova poput starenja populacije, posljedično većih potreba za medicinskim intervencijama, kompleksnosti skrbi, skraćivanja boravka pacijenata u bolnici, stresom na radnom mjestu, nedostatkom osoblja. Kako bi se osiguralo pružanje sigurne i kvalitetne skrbi važno je obratiti pozornost na kvalitetu radnog života (KRŽ) i indeks radne sposobnosti (IRS).

Cilj presječnog istraživanja bio je utvrditi stupanj KRŽ i indeks radne sposobnosti (IRS).

Tijekom 2023. provedeno je on line istraživanje u kojem je sudjelovalo 498 ispitanika. Prikupljeni su demografski podaci te je primijenjen Brooks upitnik za procjenu kvalitete radnog života medicinskih sestara i Upitnik za procjenu indeksa radne sposobnosti.

Većina ispitanika (73,7%) ima umjerenu KRŽ, samo 8 ispitanika imali su nisku KRŽ. Prosječna vrijednost KRŽ bila je 165.26 (raspon rezultata bio je 93 -240 bodova), najviši rezultat ispitanici su ostvarili u domeni radni uvjeti. Nisu utvrđene statistički značajne razlike obzirom na demografska obilježja ispitanika. Većina ispitanika imala je dobar (43,8%) i izvrstan IRS (22,5%). Muški ispitanici, ispitanici koji nemaju djecu te koji ne brinu za roditelje imaju viši rezultat IRS. Mlađi ispitanici imali su viši IRS, dok su ispitanici s dužim radnim iskustvom imali statistički značajno niži IRS. Utvrđena je statistički značajna pozitivna povezanost između KRŽ i IRS.

Zdravstveni menadžeri unapređenjem KRŽ medicinskih sestara i brigom o IRS utječu na produktivnost zdravstvenih ustanova, predanost, radnu učinkovitost, zdravlje medicinskih sestara te zadovoljstvo poslom. Visoka KRŽ nužna za zadržavanje i privlačenje medicinskih sestara. Potrebno je implementirati intervencije usmjerene osiguravanju visoke KRŽ i izvrsnog IRS u svrhu osiguravanja pružanja sigurne i kvalitetne zdravstvene skrbi.

Ključne riječi: kvaliteta radnog života, indeks radne sposobnosti, medicinske sestre

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

ASISTIVNA TEHNOLOGIJA U ZDRAVSTVU

Autor: Barbara Juretić Vrankić

Ustanova: KBC Rijeka; Klinika za anesteziju, intenzivno liječenje i liječenje boli

Sažetak

Asistivna tehnologija obuhvaća širok spektar uređaja, opreme i sustava koji pomažu osobama s invaliditetom u svakodnevnim aktivnostima, povećavajući njihovu neovisnost i poboljšavajući kvalitetu života. Povijesno gledano, asistivna tehnologija se razvijala od jednostavnih pomagala poput proteza i ortoza do suvremenih elektroničkih uređaja i softverskih rješenja.

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO), više od 2,5 milijarde ljudi u svijetu treba neki oblik asistivne tehnologije, a pretpostavlja se da će do 2050. godine taj broj porasti na 3,5 milijarde. U Hrvatskoj živi 624.019 osoba s invaliditetom, a procjenjuje se da samo 10% ljudi kojima su pomagala potrebna ima i pristup osnovnim oblicima asistivne tehnologije, poput slušnih aparata ili optičkih pomagala. Ovi podaci ukazuju na veliku potrebu za poboljšanjem pristupa asistivnim rješenjima.

U zdravstvenoj skrbi, asistivna tehnologija ima ključnu ulogu u rehabilitaciji korisnika. Ona omogućuje brži oporavak pacijenata i veću samostalnost u kućnom okruženju, čime se smanjuje potreba za stalnom skrbi. Međutim, postoje i izazovi u implementaciji asistivne tehnologije. Neki od izazova uključuju etička pitanja, te pitanja privatnosti i sigurnosti te financijske i regulatorne prepreke koje usporavaju razvoj i dostupnost novih tehnologija.

S obzirom na značajan utjecaj asistivne tehnologije na kvalitetu života, važno je istražiti načine za poboljšanje njezine dostupnosti i učinkovitosti te ukloniti prepreke koje ograničavaju njezinu širu primjenu.

Ključne riječi: asistivna tehnologija, osobe s invaliditetom, zdravstvena skrb, kvaliteta života, samostalnost

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

VAŽNOST PRIMJENE SUSTAVA KVALITETE U SESTRINSTVU

Autor: Kristina Bosak, Iris Topolić Šestan, Sandra Coha, Ana Milišić, Kristijan Booz

Ustanova: Klinika za psihijatriju Sveti Ivan, Zagreb

Sažetak

Sestrinstvo predstavlja temelj zdravstvenog sustava te obuhvaća širok raspon aktivnosti koje neposredno utječu na sigurnost, učinkovitost i zadovoljstvo pacijenata. U tom se kontekstu sustavi kvalitete ističu kao ključni mehanizmi kojima se osigurava standardizacija postupaka, smanjenje rizika od pogrešaka te trajno unapređenje pružene skrbi. Sustav kvalitete u sestrinstvu obuhvaća skup standarda, metoda i postupaka usmjerenih na osiguravanje najbolje prakse, uz istodobno očuvanje profesionalnih i etičkih načela struke.

Implementacija sustava kvalitete omogućuje medicinskim sestrama da djeluju prema jasno definiranim standardima, što pridonosi dosljednosti u radu, većoj sigurnosti pacijenata te smanjenju varijabilnosti u pružanju skrbi. Posebno značenje imaju procesi evaluacije i sustavno praćenje ishoda, jer oni omogućuju pravovremeno prepoznavanje područja koja zahtijevaju poboljšanja te potiču profesionalni razvoj i izgradnju identiteta sestara.

Jedan od ključnih elemenata sustava kvalitete jest interdisciplinarni pristup. Medicinske sestre, kao najbrojnija skupina zdravstvenih djelatnika, sudjeluju u svim fazama zdravstvene skrbi te posjeduju jedinstvenu perspektivu u prepoznavanju potreba pacijenata. Njihovo aktivno uključivanje u procese kvalitete doprinosi unaprjeđenju komunikacije unutar zdravstvenih timova te podupire donošenje utemeljenih i učinkovitih odluka. U tom smislu, kontinuirano obrazovanje i stručno usavršavanje predstavljaju nužne preduvjete za održavanje visokih standarda prakse i primjenu suvremenih znanstvenih spoznaja.

Važnost primjene sustava kvalitete u sestrinstvu ogleda se i u njegovim dugoročnim učincima: povećanju povjerenja pacijenata, smanjenju troškova liječenja kroz prevenciju komplikacija, podizanju profesionalnog ugleda medicinskih sestara te jačanju reputacije zdravstvenih ustanova. Primjena sustava kvalitete stoga se nameće ne samo kao profesionalna i etička obveza, nego i kao strateški okvir za održiv razvoj zdravstvene skrbi.

Ključne riječi: sustav kvalitete, sestrinstvo, sigurnost pacijenata, profesionalni razvoj, zdravstvena skrb

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

DIGITALNA PRISUTNOST MEDICINSKIH SESTARA NA TIKTOKU: IZMEĐU EDUKACIJE I ETIČKIH DILEMA

Autor: Gloria Bešker

Ustanova: Klinički bolnički centar Zagreb, Klinika za anesteziologiju, reanimatologiju, intenzivnu medicinu i terapiju boli

Sažetak

Društvene mreže, a posebno TikTok, sve su prisutnije u životu i radu zdravstvenih djelatnika. Medicinske sestre koriste ove platforme kako bi dijelile profesionalna iskustva, educirale javnost i doprinosile vidljivosti profesije. Međutim, ovakav oblik komunikacije otvara i pitanja etičkih i pravnih implikacija, osobito u pogledu zaštite privatnosti pacijenata, profesionalnog imidža i odgovornog predstavljanja sestrinske prakse.

U ovom istraživanju analizirani su sadržaji objavljeni na TikToku s ciljem prepoznavanja potencijalnih etičkih i pravnih izazova. Analiza je provedena prema unaprijed definiranim kriterijima vezanim uz povjerljivost podataka, profesionalne standarde i poštivanje zakonskih okvira. Preliminarni nalazi upućuju na to da značajan broj objava može uključivati elemente neusklađene s etičkim načelima, dok određeni dio sadržaja otvara mogućnost pravnih dilema.

Dobiveni uvidi naglašavaju važnost razvoja edukacijskih programa i smjernica za medicinske sestre o sigurnom i profesionalnom korištenju društvenih mreža. Takav pristup pridonosi očuvanju integriteta sestrinske profesije i zaštiti povjerenja pacijenata u digitalnom dobu.

Ključne riječi: medicinske sestre, TikTok, društvene mreže, etika, pravni aspekti, komunikacija

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

MENADŽMENT U SESTRINSTVU DANAS: SINERGIJA VODSTVA, MENTORSTVA I TIMSKOG RADA

Autor: Krunoslav Čolak¹, Krunoslav Tušek², Ivan Markotić³

Ustanova: ¹ Podatkovni centar Križ d.o.o.

² KBC Sestre Milosrdnice

³ Zdravstveno Veleučilište

Sažetak

Rad integrira sestrinsko vodstvo, mentorstvo i timski rad kao poluge za poboljšanje kvalitete i sigurnosti skrbi u složenim zdravstvenim organizacijama. Transformacijsko vodstvo gradi viziju i psihološku sigurnost, a situacijsko vodstvo prilagođava stil vođenja zrelosti tima i kontekstu. Mentorstvo je strukturiran odnos koji ubrzava profesionalnu socijalizaciju, razvija kliničke i komunikacijske vještine te podupire zadržavanje kadra. Timska učinkovitost počiva na jasnim ulogama, povjerenju i standardiziranoj komunikaciji, uključujući SBAR (situation–background–assessment–recommendation), brifinge/debrifinge i check-liste. U PZZ (primarna zdravstvena zaštita) formalizirano mentorstvo olakšava prijelaz u samostalan rad i jača kontinuitet skrbi. Izazovi uključuju multimorbiditet, radno opterećenje, sagorijevanje, digitalizaciju i barijere u komunikaciji; zaštitni čimbenici su angažirajuće vodstvo, emocionalna inteligencija i uključivanje osoblja u odlučivanje. Preporučuje se “minimalni paket” timskih praksi (SBAR, brifinzi, debriefinzi), formalizirano mentorstvo, razvoj liderskih kompetencija u skladu s AONL (American Organization for Nursing Leadership), i EFN (European Federation of Nurses Associations), povezivanje s PDSA (Plan–Do–Study–Act) ciklusima te digitalna podrška kroz integraciju alata u EHR (elektronički zdravstveni karton). Smjernice WHO (World Health Organization) daju okvir za usklađivanje obrazovanja, vodstva i isporuke usluga. Napredak se prati pokazateljima i iterativnim učenjem uz dosljedno vodstvo. Zaključno, održiva promjena nastaje kombinacijom vodstva, mentorstva i standardizirane timske komunikacije, uz trajnu organizacijsku potporu i kulturu učenja.

Ključne riječi: sestrinsko vodstvo; mentorstvo; timski rad; kompetencije; menadžment u sestrinstvu

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

PRIMJENA MINDFULNESSA KOD MEDICINSKIH SESTARA I TEHNIČARA: PREVENCIJA SINDROMA SAGORIJEVANJA I JAČANJE OTPORNOSTI

Autor: Ana Marija Žulić¹, Marijana Neuberg²

Ustanova: ¹Kaznionica u Lepoglavi

²Sveučilište Sjever

Sažetak

Istraživanje je imalo cilj ispitati učinke mindfulnessa na razinu stresa i sindroma sagorijevanja kod medicinskih sestara i tehničara, utvrditi razinu upoznatosti s konceptom mindfulnessa, analizirati stavove i iskustva zdravstvenih djelatnika te procijeniti interes za sudjelovanjem u takvim programima. Istraživanje je provedeno kombinacijom sustavnog pregleda literature i anketnog istraživanja među medicinskim sestrama u Republici Hrvatskoj. Sustavni pregled obuhvatio je relevantne znanstvene radove, dok je anketnim upitnikom ispitana razina teorijskog razumijevanja mindfulnessa, praktična iskustva i interes za sudjelovanje u programima. Sustavni pregled pokazao je da strukturirani mindfulness programi, osobito duljeg trajanja, imaju značajan učinak na smanjenje stresa, emocionalne iscrpljenosti i depersonalizacije te pridonose povećanju osjećaja osobnog postignuća. Rezultati ankete pokazali su da je više od 70 % ispitanika upoznato s pojmom mindfulnessa, no praktično iskustvo je rijetko (16,6 %). Unatoč niskoj institucionalnoj podršci i nezadovoljstvu dostupnim resursima za upravljanje stresom, većina ispitanika (87,4 %) izrazila je interes za pohađanje mindfulness programa. **ZAKLJUČAK:** Mindfulness predstavlja vrijedan alat u prevenciji sindroma sagorijevanja i jačanju otpornosti medicinskih sestara. Preporučuje se uključivanje mindfulness programa u obrazovne programe i kontinuirano stručno usavršavanje medicinskih sestara, kao i razvoj institucionalne podrške za njihovu implementaciju. Očuvanje mentalnog zdravlja zdravstvenih djelatnika nije samo individualna, već i organizacijska i društvena odgovornost. Sustavno uvođenje mindfulnessa može doprinijeti većoj emocionalnoj stabilnosti i otpornosti, ali i unapređenju kvalitete skrbi, timske suradnje i profesionalnog zadovoljstva

Ključne riječi: mindfulness, medicinske sestre, sindrom sagorijevanja

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

ANALIZA STRESA NA POSLU KOD PEDIJATRIJSKIH MEDICINSKIH SESTARA

Autor: Lada Perković¹,

Hana Friščić²

Ustanova: ¹ Zdravstveno veleučilište u Zagrebu

² Klinika za infektivne bolesti Dr. Fran Mihaljević

Sažetak

Zbog velike odgovornosti i emotivno teških situacija, pedijatrijske medicinske sestre često su izložene kroničnom stresu, koji može dovesti do sindroma sagorijevanja. Ciljevi istraživanja: utvrditi izvore i intenzitet stresa na poslu, ispitati kakav je prosječni intenzitet stresa s obzirom na neka socio-demografska obilježja sudionika i stres neznan za posao te dati preporuke za prevenciju sagorijevanja.

Metoda: U istraživanju je sudjelovalo 80 pedijatrijskih medicinskih sestara, 96% žena i 3,8% muškarca, koje većinom rade u Zagrebu, u kliničkim bolnicama. Podaci su prikupljeni online anketom koja je bila dobrovoljna i anonimna i sastojala se od niza pitanja o sociodemografskim obilježjima, podacima o percepciji stresa na poslu, izloženosti stresu van posla te Upitnika intenziteta sagorijevanja na poslu autora Ajduković, D. i Ajduković, M.

Rezultati: Nakon tematske analize odgovora na otvoreno pitanje o najvećim izvorima stresa, utvrđene su 2 kategorije stresora: 1. stresori povezani s pacijentom / djetetom i roditeljima te 2. stresori povezani s međuljudskim odnosima s kolegama i organizacijom posla. Najviše sudionika navodi komunikaciju, osjećaje i ponašanje roditelja kao izvor stresa. Prema rezultatima na Upitniku sagorijevanja na poslu, 27,5% sudionika doživljava sagorijevanje. Veći intenzitet stresa / sagorijevanja doživljavaju medicinske sestre koje imaju kraći staž na pedijatriji ($r = -0,263$; $p > 0,05$) i one koje su doživjele intenzivan stres neznan uz posao u posljednjih godinu dana ($t = 1,959$; $df = 78$; $p > 0,05$) u odnosu na one koje nisu doživjele takav stres.

Predložene su sljedeće intervencije na temelju rezultata: treninzi za komunikaciju i emocionalnu regulaciju, poboljšanje organizacije rada, ulaganje u mentalno zdravlje svih djelatnika, s osobitim naglaskom na one koji su prethodno doživjeli neposlovni stres, te sistemske promjene i razvoj politike brige za zaposlenike.

Cljučne riječi: stres, sagorijevanje, pedijatrijske medicinske sestre

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

IZAZOVI I ZADOVOLJSTVO U RADU U GRUPI OPORAVKA OSOBA S PSIHOTIČNIM POREMEĆAJIMA – ISKUSTVO MEDICINSKE SESTRE GRUPNOG TERAPEUTA

Autor: Petra Vrbek, Kristina Habuš, Igor Filipčić, Vladimir Grošić

Ustanova: Klinika za psihijatriju Sveti Ivan, Zagreb, Hrvatska

Sažetak

Psihотиčni poremećaji predstavljaju jedno od najsloženijih područja u psihijatrijskom liječenju, budući da zahvaćaju osobnost u cjelini te dovode do značajnih poremećaja u funkcioniranju. Osim farmakološkog liječenja, važnu ulogu u očuvanju zdravlja i prevenciji relapsa imaju psihosocijalne i psihoterapijske intervencije. Psihodinamski grupni rad nudi mogućnost stvaranja sigurnog prostora u kojem osobe s iskustvom psihoze mogu razmjenjivati svoja iskustva, izražavati emocije i razvijati kapacitete za prepoznavanje i regulaciju unutarnjih procesa. Grupa oporavka, koja u kontinuitetu djeluje od 2019. godine u sklopu Programa RIPEPP - Rana intervencija za prve epizode psihotičnog poremećaja, pružila je vrijedne uvide u terapijske čimbenike poput osjećaja pripadnosti, zajedništva i normalizacije iskustava, ali i u izazove rada s ovom populacijom, uključujući oscilacije u psihičkom stanju, poteškoće u uspostavljanju i održavanju odnosa te potrebu za fleksibilnošću terapeuta.

Rad prikazuje iskustva i mogućnosti medicinske sestre grupnog terapeuta u vođenju Grupe oporavka, s posebnim naglaskom na izazove i zadovoljstva koja se javljaju u dugogodišnjem radu. Iskustvo pokazuje da edukacija i profesionalni razvoj zdravstvenih djelatnika značajno pridonose proširenju kompetencija i jačanju interdisciplinarne suradnje. Posebno se ističe važnost zajedničkih supervizija s cijelim timom, koje se pokazuju ključnima za cjelovit i učinkovit pristup liječenju. Rezultati dugotrajnog rada također ukazuju na to da takve grupe nisu samo terapijski alat, već i značajan oblik sekundarne prevencije jer smanjuju rizik od ponovnih hospitalizacija, potiču suradljivost u liječenju i pridonose očuvanju socijalnog funkcioniranja i kvalitete života oboljelih.

Ključne riječi: psihotični poremećaj; grupna terapija; medicinska sestra grupni terapeut

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

GREEN HEALTHCARE U PEDIJATRIJSKOJ SKRBI-ODRŽIVOST U SKRBI ZA NAJMLAĐE

Autor: Vesna Turuk¹, Štefaniya Ozimec Vulinec¹, Jadranka Ristić²

Ustanova: ¹Zdravstveno veleučilište

²KB "Sveti duh"

Sažetak

Zdravlje djece je usko povezano s okolišem u kojem odrastaju. Zdravstvene ustanove, a unutar njih i pedijatrijski odjeli proizvode goleme količine štetnog otpada koji uključuje jednokratnu plastiku, upotrebu pelena, kao i infektivni i farmaceutski otpad. Znanstvenici ukazuju na sve učestaliju pojavu respiratornih infekcija, astme i alergija već kod najmlađih generacija te naglašavaju da odrastanje u ekološki ugroženim sredinama povećava rizik od kroničnih bolesti u odrasloj dobi. Medicinska sestra na pedijatrijskim odjelima primarno je usmjerena na liječenje i prevenciju bolesti, ali istovremeno se treba usmjeriti i na pitanje održivosti kao i na poznavanje novog pristupa pod nazivom Green Healthcare. Taj se pristup odnosi na organiziranje i pružanje zdravstvene skrbi na način koji minimizira štetan utjecaj na okoliš, potiče održivost i doprinosi očuvanju resursa za buduće generacije. Također naglašava da se očuvanjem okoliša može direktno ulagati u zdravlje djece i tako djelovati preventivno, a istovremeno čuvati okoliš u kojem djeca odrastaju. Djeca su fiziološki najranjivija skupina zbog nezrelosti organa i imunološkog sustava te na njih uvelike utječe globalno zatopljenje, zagađenje zraka, vode i tla, ali i povećana uporaba plastike i medicinskog otpada. Kroz Green Healthcare pristup medicinska sestra treba biti edukator, promotor promjena i ideja jer zbog kontinuiranog kontakta s pedijatrijskim pacijentima najbolje uočava mogućnosti za poboljšanje i uvođenje održivih postupaka. Medicinske sestre na pedijatrijskim odjelima trebale bi kontinuirano stjecati znanja na koji način mogu osigurati kvalitetnu i sigurnu skrb za djecu te stalno naglašavati važnost smanjivanja i pravilnog zbrinjavanja štetnog otpada. Djeca nemaju izbor u donošenju odluka koje oblikuju njihovu budućnost, ali zato im odrasli mogu zagovarati njihova prava.

Ključne riječi: Green Healthcare, pedijatrijska skrb, dijete, održivost.

Tema: Izazovi rada medicinskih sestara – sigurnost, zaštita i profesionalna održivost

Naslov rada:

DIJAGNOSTIČKI POSTUPCI I SIGURNOST BOLESNIKA

Autor: Štefanija Ozimec Vulinec, Irena Kovačević, Vesna Turuk

Ustanova: Zdravstveno veleučilište Zagreb

Sažetak

Provođenje dijagnostičkih postupaka ključno je za utvrđivanje medicinske dijagnoze bolesnika, sigurnost bolesnika, proces liječenja i cjelokupnu zdravstvenu skrb. Pravovremena i točna dijagnoza temelj je dobre kliničke prakse i prvi korak prema postizanju optimalnih ishoda liječenja i skrbi za bolesnika. Razumijevanje dijagnostičke točnosti ključno je za poboljšanje kliničkih ishoda, porast učinkovitosti liječenja, sigurnost bolesnika i smanjivanje nepotrebnih postupaka. Dijagnostički proces je dinamična timska aktivnost koja uključuje neizvjesnost, potrebno vrijeme i zahtijeva učinkovitu komunikaciju i suradnju između zdravstvenih djelatnika i bolesnika. Stoga predstavlja posebne izazove. Izazovi najčešće uključuju stanje bolesnika, nedostatnost dijagnostičkih alata i fragmentiranost skrbi. Utvrđeno je da tehnološki napredak, sofisticirani dijagnostički uređaji i postupci, uključujući i umjetnu inteligenciju (AI) utječu na dijagnostičku preciznost. No, unatoč razvoju tehnologije i postizanju dijagnostičke preciznosti izvještaji Svjetske zdravstvene organizacije pokazuju da će većina stanovnika na Zemlji doživjeti barem jednu dijagnostičku pogrešku u životu, te stoga zagovaraju napore za poboljšanje pouzdanosti dijagnostičkog procesa kroz bolje mjerenje dijagnostičke učinkovitosti. Praćenje dijagnostičke učinkovitosti omogućava detekciju dijagnostičkih pogrešaka, njihovu raširenost, rizike i štetnost zbog varijabilnosti u kliničkim vještinama i sistemskim barijerama. Dijagnostičke pogreške rezultiraju povećanim troškovima zdravstvene skrbi i morbiditetom koji se mogu umanjiti korištenjem alata umjetne inteligencije, edukacijom zdravstvenih djelatnika i stvaranjem standardiziranih dijagnostičkih postupaka.

Ključne riječi: dijagnostički postupci, sigurnost bolesnika, zdravstvena skrb, dijagnostičke pogreške

Tema: Trendovi u obrazovanju medicinskih sestara

Naslov rada:

NOVI IZAZOVI I MOGUĆNOSTI SPECIJALIZACIJA MEDICINSKIH SESTARA – JE LI VRIJEME ZA PROŠIRENJE OVLASTI?

Autor: Ružica Mrkonjić^{1,2}, Snježana Krpeta^{3,4}, Jadranka Ristić^{5,6}, Ivica Benko^{6,7}

Ustanova: ¹Klinička bolnica Dubrava, Zavod za kardijalnu i transplantacijsku kirurgiju

²Veleučilište u Bjelovaru

³KBC Sestre Milosrdnice, Klinika za kožne i spolne bolesti

⁴Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske

⁵Klinička bolnica sveti duh

⁶Zdravstveno veleučilište Zagreb

⁷Klinička bolnica Dubrava, Klinika za bolesti srca i krvnih žila

Sažetak

U kontekstu sve složenijih potreba zdravstvenog sustava, bržeg napretka medicine i sve većeg nedostatka liječnika, raste potreba za redefiniranjem sestrinskih kompetencija. Specijalizacije i koncept napredne sestrinske prakse predstavljaju priliku za proširenje profesionalnih ovlasti medicinskih sestara, uz jasno definiranu edukaciju, odgovornost i autonomiju. Ključno pitanje više nije možemo li, nego jesmo li spremni redefinirati uloge i prepoznati stvarne kapacitete sestrinske struke.

U Hrvatskoj je perfuzionist trenutno jedina profesija unutar sestrinske prakse koja ima jasno definiranu specijalizaciju, uključujući formalnu edukaciju, položeni stručni ispit te obavezu izvođenja određenog broja godišnjih procedura kako bi se zadržao status specijalista. Riječ je o medicinskoj sestri koja, nakon dodatne edukacije, obavlja visoko specijalizirane zadatke u području ekstrakorporalne cirkulacije tijekom kardiokirurških zahvata. Ova specifična regulativa čini perfuzioniste jedinstvenim primjerom napredne sestrinske prakse s jasnim standardima znanja, kompetencija i odgovornosti. Takav model potvrđuje važnost formalnog priznavanja specijalizacija i može poslužiti kao referentni okvir za razvoj sličnih specijalističkih profila u drugim sestrinskim područjima, gdje također postoji visoka razina stručnosti, ali bez odgovarajuće regulacije.

Primjer perfuzionista jasno ilustrira da je moguće razviti specijalizirane sestrinske kompetencije kroz strukturiranu edukaciju, certifikaciju i sustavno praćenje ishoda. Uvođenje sličnih modela u druga područja sestrinske prakse nije samo profesionalna potreba, već i odgovor na izazove zdravstvenog sustava kojemu nedostaje stručnog kadra u brojnim kritičnim segmentima skrbi.

Ključne riječi: specijalizacija, medicinske sestre, perfuzionist, profesionalni razvoj

Tema: Trendovi u obrazovanju medicinskih sestara

Naslov rada:

PRIMJENA WEB ALATA U NASTAVI NA STUDIJU SESTRINSTVA

Autor: Katarina Vuk¹, Dijana Majstorović²

Ustanova: ¹Opća bolnica Pula

²Medicinski fakultet u Puli, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Sažetak

Digitalni web alati postaju ključan dio obrazovanja jer omogućuju povezivanje teorijskih znanja s praktičnom primjenom, razvoj digitalnih kompetencija te pripremu za suvremeno radno okruženje. Njihova primjena doprinosi stvaranju inovativnog, interaktivnog i studentima prilagođenog obrazovnog procesa.

Cilj: prikazati način na koji studenti studija Sestrinstvo na Medicinskom fakultetu u Puli osmišljavaju i koriste digitalne web alate u svrhu unapređenja nastavnog procesa, razvoja kompetencija i jačanja angažmana u učenju.

Materijali i metode: analizirani su studentski projekti provedeni kroz timski rad pod mentorstvom nastavnika, uključujući izradu edukativne web stranice, organizaciju virtualne konferencije i provedbu pub kviza.

Rezultati: u radu su prikazana tri primjera primjene digitalnih tehnologija. Edukativna web stranica „Proces zdravstvene njege“ koja omogućuje strukturirano učenje i ponavljanje gradiva. I. virtualna konferencija, kojom su studenti razvijali istraživačke i prezentacijske vještine kroz izradu digitalnih postera. Pub kviz kao interaktivna metoda ponavljanja gradiva koja je potaknula timsku suradnju i motivaciju za učenje. Sve aktivnosti osmislili su i proveli studenti studija Sestrinstvo uz podršku i mentorstvo nastavnika.

Zaključak: Primjena digitalnih alata u obrazovanju studenata sestrinstva doprinosi razvoju profesionalnih kompetencija i digitalne pismenosti te potiče angažman, suradnju i kreativnost, a multidisciplinarna suradnja u izradi ovakvih projekata dodatno unaprjeđuje ishode učenja.

Ključne riječi: web alati, sestrinstvo, obrazovanje, digitalne kompetencije

Tema: Trendovi u obrazovanju medicinskih sestara

Naslov rada:

ULOGA NOVIH OBRAZOVNIH METODA U JAČANJU KOMPETENCIJA MEDICINSKIH SESTARA

Autor: Marina Knežević

Ustanova: Zdravstvena ustanova za njegu i rehabilitaciju „Zorica“

Sažetak

Medicinska sestra danas ima ključnu ulogu u osiguravanju kvalitete zdravstvene skrbi i dobrobiti pacijenata, zbog čega je njezino obrazovanje od presudne važnosti. Suvremeni trendovi u zdravstvenom sustavu, obilježeni brzim tehnološkim razvojem, demografskim promjenama i sve složenijim potrebama pacijenata zahtijevaju promjenu tradicionalnog pristupa učenju i stalno unapređenje kompetencija.

Nove obrazovne metode poput simulacija, e-učenja, virtualnih platformi i interdisciplinarnе suradnje postaju temelj u obrazovanju medicinskih sestara jer omogućuju stjecanje praktičnih vještina u sigurnom i kontroliranom okruženju. Posebna vrijednost takvih metoda može se vidjeti u mogućnosti uvježbavanja raznih situacija, donošenja brzih odluka te razvoja timske komunikacije. Sve navedeno značajno smanjuje rizik od pogrešaka u kliničkoj praksi. E-učenje i digitalni alati doprinose dostupnosti znanja, fleksibilnosti i cjeloživotnom učenju što je ključno za očuvanje profesionalne održivosti. Interdisciplinarni pristup dodatno jača sposobnost suradnje i razumijevanja različitih aspekata zdravstvene skrbi, dok mentorstvo i praktično iskustvo potiču osobni i profesionalni razvoj. Nove obrazovne metode ne doprinose samo stjecanju stručnog znanja već i razvoju kritičkog razmišljanja, etičke odgovornosti i emocionalne inteligencije, a što je nužno u radu s pacijentima.

Zaključuje se da modernizacija obrazovnih procesa predstavlja temelj za jačanje kompetencija medicinskih sestara te da ulaganje u inovativne metode obrazovanja ima dugoročne učinke na kvalitetu zdravstvene skrbi, sigurnost pacijenata i profesionalnu održivost sestrinstva.

Ključne riječi: obrazovne metode, e-učenje, medicinska sestra, pacijent

Tema: Trendovi u obrazovanju medicinskih sestara

Naslov rada:

RAZVOJ I PRIMJENA HRVATSKE VERZIJE SKALE ZA PROCJENU ZADOVOLJSTVA SIMULACIJSKIM UČENJEM (SSE SKALE) U OBRAZOVANJU MEDICINSKIH SESTARA

Autor: Smrekar Martina¹, Ana Marija Švigir¹, Ivica Matić², Boris Ilić¹, Snježana Čukljek¹

Ustanova: ¹ Zdravstveno veleučilište

² Hrvatsko katoličko sveučilište

Sažetak

Simulacijsko učenje zauzima važno mjesto u obrazovanju medicinskih sestara jer omogućuje razvoj kliničkih vještina u sigurnom, kontroliranom i pedagoški osmišljenom okruženju. Ova metoda edukacije omogućuje studentima stjecanje iskustva u složenim kliničkim situacijama bez ugrožavanja sigurnosti bolesnika. Kroz simulacijsko učenje studenti mogu ponavljati postupke, razvijati kliničko razmišljanje, timsku suradnju i komunikacijske vještine, a sve to uz neposrednu povratnu informaciju. Na taj način se smanjuje rizik od pogrešaka u stvarnim kliničkim situacijama, povećava se samopouzdanje studenata te se izravno doprinosi kvaliteti skrbi o bolesnicima. Procjena studentskog zadovoljstva ovakvim oblikom nastave ključna je za kontinuirano unapređenje obrazovnog procesa.

Skala za procjenu zadovoljstva simulacijskim učenjem (engl. Satisfaction with Simulation Experience – SSE) Levett-Jones i suradnici su konstruirali 2010. godine.

Cilj ovog rada je prikazati proces prevođenja na hrvatski jezik, psihometrijskog testiranja i primjene SSE skale u populaciji studenata sestrinstva u Hrvatskoj, kao i primjena skale u istraživanju među studentima sestrinstva s ciljem mjerenja razine zadovoljstva i učinkovitosti simulacijskog učenja kao obrazovne metode.

SSE skala se sastoji od 18 tvrdnji koje se procjenjuju Likertovom skalom (1 – uopće se ne slažem do 5 – u potpunosti se slažem), s ukupnim rasponom rezultata od 18 do 90 bodova. Rezultati pokazuju visoku razinu unutarnje pouzdanosti hrvatske verzije skale (Cronbach $\alpha = 0,92$), a potvrđena je i trofaktorska struktura: simulacijsko učenje, refleksija o nastavi i kliničko učenje. Ove tri dimenzije zajedno objašnjavaju 60,7 % ukupne varijance.

Hrvatska verzija SSE skale predstavlja valjan i pouzdan instrument za procjenu studentskog zadovoljstva simulacijskim učenjem. Korištenje SSE skale omogućuje kvalitetniju evaluaciju nastavnog procesa i pridonosi razvoju kvalitetnijeg i učinkovitijeg obrazovanja budućih medicinskih sestara.

Ključne riječi: simulacijsko učenje, obrazovanje, skala, studenti

Tema: Trendovi u obrazovanju medicinskih sestara

Naslov rada:

DIGITALNE TEHNOLOGIJE I UMJETNA INTELIGENCIJA U OBRAZOVANJU MEDICINSKIH SESTARA

Autor: Boris Ilić ¹, Irena Kovačević ^{1,2}, Martina Smrekar ¹, Ana Marija Švigir ¹

Ustanova: ¹ Zdravstveno veleučilište Zagreb, Zagreb

² Fakultet zdravstvenih studija, Sveučilište u Rijeci

Sažetak

Uvođenje digitalnih tehnologija i umjetne inteligencije (UI) u obrazovanje medicinskih sestara predstavlja značajan pomak u didaktičkim pristupima te otvara nove mogućnosti u kontekstu prilagodbe nastave suvremenim potrebama studenata. Platforme temeljene na UI-u omogućuju personalizirano učenje kroz praćenje uspješnosti, analizu obrazaca napredovanja i prilagodbu sadržaja individualnim potrebama u stvarnom vremenu. Na taj način značajno povećavaju učinkovitost nastavnog procesa, pružajući istovremeno studentima mogućnost napredovanja vlastitim tempom, uz kontinuiranu povratnu informaciju i potporu. Dodatnu vrijednost donose virtualne simulacije koje, oslanjajući se na UI, generiraju realistične kliničke scenarije i omogućuju razvoj kliničkog prosuđivanja, donošenja odluka i kritičkog mišljenja u kontroliranom i sigurnom okruženju bez izravnog rizika za pacijente. Usprkos navedenim prednostima, rezultati dosadašnjih istraživanja i iskustva iz prakse pokazuju da navedeni alati ne mogu u potpunosti supstituirati praktične i humanističke dimenzije sestrinske profesije. Ključne kliničke vještine poput kateterizacije, previjanja rana ili fizikalnog pregleda zahtijevaju neposredni rad u stvarnom kliničkom okruženju, dok interpersonalne kompetencije – empatija, etičko promišljanje i terapijska komunikacija – ostaju nenadomjestivi elementi skrbi. Iz navedenoga proizlazi da integracija umjetne inteligencije u obrazovne programe sestrinstva mora biti pažljivo uravnotežena, pri čemu UI treba sagledavati prvenstveno kao dopunu, a ne zamjenu tradicionalnim metodama učenja i kliničkog treninga. Promišljeno implementirana, umjetna inteligencija može unaprijediti dostupnost obrazovanja, povećati fleksibilnost i potaknuti inovativne obrazovne modele, uz očuvanje temeljnih kliničkih kompetencija i humanističkih vrijednosti koje čine srž sestrinske profesije.

Ključne riječi: digitalne tehnologije, umjetna inteligencija, sestrinsko obrazovanje, kliničke kompetencije, simulacijski trening

Tema: Trendovi u obrazovanju medicinskih sestara

Naslov rada:

SPORNE SITUACIJE KOD KLINIČKIH ISPITIVANJA LIJEKOVA ZA PRIMJENU KOD LJUDI

Autor: Vitomir Boić¹

Hrvoje Boić²

Ustanova: ¹ Zdravstveno veleučilište Zagreb

² Pharmaceutical Product Development – CRO

Sažetak

Postupak i uvjeti provođenja kliničkog, neprofitnog i neintervencijskog ispitivanja lijekova regulirani su brojnim propisima, uključujući Pravilnik o kliničkim ispitivanjima lijekova i dobroj kliničkoj praksi. Pravila dobre kliničke prakse osiguravaju zaštitu prava, sigurnost i dobrobit ispitanika, kao i vjerodostojnost rezultata ispitivanja. Citiranim Pravilnikom prenesena je Direktiva 2001/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. travnja 2001. godine, koja usklađuje zakonodavstvo država članica u primjeni dobre kliničke prakse pri provođenju kliničkih ispitivanja lijekova za primjenu kod ljudi (SL L 121, 1. 5. 2001.).

Pojam dobre kliničke prakse označava skup međunarodno priznatih etičkih i znanstvenih zahtjeva koji se primjenjuju pri planiranju, provođenju, bilježenju i izvješćivanju o kliničkim ispitivanjima. Ovi zahtjevi obuhvaćaju organizaciju i vođenje ispitivanja, kvalifikacije istraživača, odgovornosti sponzora, praćenje sigurnosti ispitanika te pravilno dokumentiranje svih postupaka. Informirani pristanak predstavlja dobrovoljnu suglasnost ispitanika za sudjelovanje u ispitivanju. Ona se temelji na primljenim i pravilno dokumentiranim informacijama o prirodi, važnosti, posljedicama i rizicima ispitivanja, te je dana u pisanom obliku, potpisana i datirana od strane ispitanika.

Provođenje kliničkih ispitivanja u skladu s dobrom kliničkom praksom također doprinosi transparentnosti i pouzdanosti znanstvenih rezultata, što je od ključne važnosti za razvoj novih lijekova i unapređenje zdravstvene skrbi. Etika, sigurnost ispitanika i znanstvena rigoroznost temeljni su principi koji osiguravaju integritet istraživanja i povjerenje javnosti u klinička ispitivanja.

Ključne riječi: kliničko ispitivanje, informirani pristanak, regulativa, lijekovi, etika, sigurnost ispitanika

Tema: Trendovi u obrazovanju medicinskih sestara

Naslov rada:

SIMULACIJA KAO METODA POUČAVANJA U SESTRINSTVU U PRIMARNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Autor: Irena Borovnjak

Ustanova: Dom zdravlja Zagreb Centar - Patronažna djelatnost

Sažetak

Simulacijski centar Doma zdravlja Zagreb Centar prvi je centar na primarnoj razini u Republici Hrvatskoj koji omogućuje implementaciju naprednih simulacija u zdravstvu s najsuvremenijom opremom. Cilj edukacija u simulacijskom centru je poboljšati sigurnost pacijenata, povećati znanja i vještine stručnjaka te povećati njihove kompetencije i učinkovitost za djelovanje u raznim situacijama, posebno onima opasnim po život uz izvođenje naprednih simulacija na najvišoj iskustvenoj razini. Zdravstveno obrazovanje temeljeno na simulaciji oblik je iskustvenog učenja, a znanje se stvara kroz transformaciju iskustva. Kroz simulaciju ističu se sigurno okruženje za učenje, iz pogrešaka se uči i bez stvarnih posljedica, praktično iskustvo omogućuje da se teorijsko znanje primjeni u praksi, veća je angažiranost i aktivno sudjelovanje u učenju, veća je motivacija u učenju, potiče interakciju sudionika, potiče kritičko razmišljanje, potiče timsko djelovanje, uči se u optimalnom odnosu između obrazovanja i sigurnosti pacijenta, smanjuje mogućnost da se pacijenti izlažu nepotrebnim provođenjem intervencija, mogućnost sticanja novih znanja i vještina i naglašava da je sigurnost pacijenta u fokusu edukacije i pružanja zdravstvene zaštite. Omogućava prelazak sa klasičnog pristupa učenja integracijom svih funkcija: kognitivnih (mišljenje, pamćenje, učenje), psihomotornih (manualne tehnike, izvođenje kompleksnih procedura, upravljanje tehnologijama), izražajnih (donošenje odluka, profesionalnih stavova), interpersonalnih (komunikacija, timski rad). Prilagođenim scenarijima i obzirom na ishode učenja simulacija je primjenjiva za sva područja djelovanja medicinskih sestara/tehničara kao što su: simulirani klinički događaji, komunikacijske vještine, timski rad, rješavanje kriznih situacija, organizacijske vještine, etika i profesionalizam.

Ključne riječi: simulacija, sestrinstvo, primarna zdravstvena zaštita

Tema: Trendovi u obrazovanju medicinskih sestara

Naslov rada:

PRIKAZ PROJEKTA “KOMUNIKACIJA KLJUČ USPJEŠNE SKRBI

Autor: Mateja Krznar¹, Jadranka Pavić², Snježana Čukljek²

Ustanova: ¹ DEBRA, društvo oboljelih od bulozne epidermolize

² Zdravstveno veleučilište Zagreb

Sažetak

Projekt Komunikacija ključ uspješne skrbi provodila je DEBRA, društvo oboljelih od bulozne epidermolize, u partnerstvu sa Zdravstvenim veleučilištem Zagreb od lipnja 2024. do svibnja 2025. godine. Glavni cilj projekta bio je unaprijediti znanje i vještine zdravstvenih djelatnika, kako budućih tako i sadašnjih, o specifičnostima i obilježjima invaliditeta, s posebnim naglaskom na oboljele od rijetkih bolesti i njihove obitelji. Posebna pozornost usmjerena je na roditelje djece oboljele od rijetkih bolesti koji su primarni skrbnici i ključni sugovornici zdravstvenih djelatnika. Kroz ovaj projekt željelo se potaknuti dublje razumijevanje složenih situacija u kojima se oboljeli i njihove obitelji nalaze, ali i ojačati profesionalne kompetencije zdravstvenih djelatnika u komunikaciji, pristupu i specifičnim aspektima zdravstvene skrbi.

U prvoj fazi projekta provedeno je istraživanje usmjereno na procjenu i iskustva komunikacije između zdravstvenih djelatnika i pacijenata/roditelja. Analizom rezultata identificirani su uzroci i poteškoće koje se pojavljuju tijekom komunikacije. Dobiveni rezultati poslužili su kao osnova za izradu plana i sadržaja edukacija namijenjenih studentima sestrinstva.

Projekt svojim pristupom povezuje istraživačku i edukacijsku komponentu te daje dugoročni doprinos razvoju kompetencija zdravstvenih djelatnika, unaprjeđenju komunikacije, pristupa i specifičnosti u zdravstvenoj skrbi te podizanju razine osjetljivosti i razumijevanja prema obiteljima djece s rijetkim bolestima. Time se jača kvaliteta zdravstvene skrbi i doprinosi stvaranju inkluzivnijeg sustava, a obitelj stavlja u središte skrbi. Rezultati istraživanja bit će objavljeni u stručnim i znanstvenim časopisima, čime projekt ostvaruje i važan doprinos širenju znanja i osvješćivanju šire stručne i znanstvene zajednice. Projekt trenutno ima i nastavak u sklopu faze II. u partnerstvu sa Školom za medicinske sestre Vrapče.

Ključne riječi: komunikacija, zdravstveni djelatnici, rijetke bolesti

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

GEJMIFIKACIJA-IZAZOV U EDUKACIJI DJECE I ADOLESCENATA

Autor: Kristina Kužnik, Snježana Bota

Ustanova: KBC Sestre milosrdnice, Klinika za pedijatriju

Sažetak

Uvod i cilj: Edukacija i samokontrola ključne su komponente liječenja kroničnih nezaraznih bolesti i često se navode kao značajni čimbenici uspjeha. Kroz kreativne metodologije učenja i strategije natjecanja, moderne obrazovne ideje promiču povećani angažman pacijenata. Gejmifikacija je tehnika koja koristi principe i mehaniku dizajna igre kako bi angažirala i motivirala djecu da ostvare svoje ciljeve povezane s njihovim zdravstvenim stanjem i sve je popularnija strategija. Platforme poboljšane gejmifikacijom mogu biti izvrstan alat za edukaciju djece o njihovim kroničnim bolestima i podrška u njihovom uspješnijem upravljanju.

Metode: Pilot projekt proveden je u Klinici za pedijatriju KBC Sestre Milosrdnice u Zagrebu. Napravljen je kao web aplikacija u stilu kviza koja se koristi gejmifikacijom za edukaciju djece i adolescenata o njihovim kroničnim bolestima. Kviz je prilagođen pojedincu s kroničnom bolešću i uključuje 10 pitanja o uzrocima, simptomima, liječenju i samoliječenju bolesti te dva pitanja o zadovoljstvu pacijenata i prijedlozima za poboljšanje. Kviz ima zabavne aspekte koji potiču djecu da ga ispune i poboljšavaju njihovo znanje o zdravlju i pridržavanje preporučenih postupaka.

Rezultati: Djeca dobivaju bodove za svaki točan odgovor i bedž za uspješno riješen kviz. U projekt su uključeni pacijenti u dobi od 10 do 18 godina, a mogu dobiti ukupno 10 bodova za svako zdravstveno stanje: astma, dijabetes melitus i epilepsija. Medicinske sestre su prije procjene educirale pacijente o njihovoj bolesti.

Zaključci: Rezultati ovog pilot projekta pokazuju da su mrežne aplikacije s igricama koristan i učinkovit alat za edukaciju, angažiranje i inspiriranje djece o kroničnim bolestima kao što su astma, dijabetes i epilepsija.

Ključne riječi: gejmifikacija, kronične nezarazne bolesti, djeca

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

PREGLED KOMUNIKACIJSKIH IZAZOVA I POTREBA U INTERAKCIJI MEDICINSKIH SESTARA I RODITELJA DJECE S KOMPLEKSNIM BOLESTIMA

Autor: Jadranka Pavić¹, Snježana Čukljek¹, Mateja Krznar²

Ustanova: ¹ Zdravstveno veleučilište Zagreb

² Društvo oboljelih od bulozne epidermolize, DEBRA

Sažetak

Komunikacija između medicinskih sestara i roditelja djece oboljele od rijetkih i kroničnih bolesti ključna je za kvalitetnu zdravstvenu skrb, emocionalnu potporu i izgradnju međusobnog povjerenja. Roditelji ovakve djece suočeni su s nizom izazova – emocionalnim stresom, nesigurnošću u vezi s prognozom i liječenjem, te često fragmentiranim informacijama. Medicinske sestre, s druge strane, djeluju kao most između roditelja i zdravstvenog sustava, ali su često suočene s ograničenjima u vremenu, resursima i edukaciji o specifičnostima rijetkih bolesti. Rad prikazuje percepcije i iskustva medicinskih sestara u komunikaciji s roditeljima, s naglaskom na prepoznavanje emocionalnih potreba obitelji, prenošenje informacija, te izazove u međusobnom razumijevanju. Također se razmatra perspektiva roditelja o dostupnosti, razumljivosti i podršci koju im pružaju medicinske sestre. Analizom literature, studija slučaja iz prakse te istraživanjem provedenim na Zdravstvenom veleučilištu i u Udruzi roditelja djece s rijetkim bolestima DEBRA, identificirane su ključne komunikacijske prepreke: nedostatak specifičnih znanja o rijetkim bolestima, različita očekivanja, kulturne razlike i emocionalna iscrpljenost obje strane. Poseban naglasak stavljen je na važnost edukacije medicinskih sestara o komunikacijskim vještinama, ali i o specifičnostima bolesti koje nadilaze uobičajene kliničke protokole. Zaključno, rad ističe potrebu za sustavnom podrškom medicinskim sestrama kroz dodatnu edukaciju, superviziju i multidisciplinarnu suradnju, s ciljem unaprjeđenja komunikacije i osiguravanja holističke, osnažujuće skrbi za obitelji djece oboljele od rijetkih i kroničnih bolesti.

Ključne riječi: komunikacija, medicinske sestre, rijetke bolesti, roditelji djece s kroničnim bolestima

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

LPSC U JEDNODNEVNOJ KIRURGIJI

Autor: Mladen Jurišković^{1,2}, Melita Vranić¹, Ana Roić^{1,2}

Ustanova: ¹ Klinički bolnički centar Zagreb, Klinika za kirurgiju, Kišpatićeva 12, 10 000 Zagreb, Hrvatska

² Zdravstveno veleučilište Zagreb, Katedra za zdravstvenu njegu, Mlinarska cesta 38, 10 000 Zagreb, Hrvatska

Sažetak

Laparoskopska kolecistektomija (LPSC) predstavlja standardnu metodu liječenja simptomatske kolelitijaze i drugih bolesti žučnog mjehura. Zahvaljujući tehničkom napretku i boljim perioperativnim protokolima, LPSC se danas sve češće izvodi u sklopu jednodnevne kirurgije, što donosi brojne prednosti kako za pacijente, tako i za zdravstveni sustav.

Najvažnija prednost LPSC-a u jednodnevnoj kirurgiji je brži oporavak pacijenta. Zahvat se izvodi minimalno invazivnom metodom, s malim rezovima, što rezultira manjom postoperativnom boli, manjim gubitkom krvi te smanjenim rizikom od infekcija. Većina pacijenata može ustati, hodati i konzumirati lagane obroke nekoliko sati nakon operacije, što omogućava otpust kući isti dan.

Sigurnost zahvata dodatno je potvrđena brojnim studijama koje pokazuju da je LPSC u jednodnevnoj kirurgiji jednako sigurna kao i kod klasičnog hospitalizacijskog pristupa, pod uvjetom da su pažljivo odabrani pacijenti – bez značajnih komorbiditeta i s nekomplikiranom bolešću žučnog mjehura.

Sustav također ima koristi – kraći boravak u bolnici smanjuje opterećenje bolničkih kapaciteta i troškove liječenja. Povećava se učinkovitost kirurških timova, a smanjuju se liste čekanja. Osim toga, pacijenti često izražavaju veće zadovoljstvo, jer mogu provesti postoperativni oporavak u vlastitom domu, što pozitivno utječe i na psihološki aspekt liječenja.

Ipak, važno je osigurati kvalitetnu preoperativnu evaluaciju, jasne kriterije za otpust te dostupnost hitne skrbi u slučaju komplikacija. Uz ispunjenje ovih uvjeta, LPSC u jednodnevnoj kirurgiji predstavlja siguran, učinkovit i suvremen pristup u liječenju bolesti žučnog mjehura.

Medicinska sestra ima ključnu ulogu u svim fazama procesa liječenja pacijenta koji se podvrgava laparoskopskoj kolecistektomiji u sklopu jednodnevne kirurgije. Njena uloga obuhvaća pripremu pacijenta, intraoperativnu asistenciju, postoperativnu skrb i edukaciju.

Ključne riječi: LPSC, priprema, oporavak i sigurnost pacijenta, zdravstvena njega

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

PRIMJENA SUPKUTANE INFUZIJE U PALIJATIVNOJ SKRB

Autor: Mateo Lebinec, Dijana Majstorović

Ustanova: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Medicinski fakultet

Sažetak

Supkutana infuzija ili hipodermokliza, minimalno je invazivna metoda primjene tekućine i lijekova, koja se u palijativnoj skrbi koristi kada oralni i intravenski putevi nisu izvedivi. Posebno je važna u završnoj fazi bolesti kada je cilj ublažavanje simptoma i održavanje kvalitete života, a ne postizanje izlječenja.

Rad prikazuje analizu dostupne literature o primjeni supkutane infuzije u palijativnoj skrbi s naglaskom na učestalost primjene, sigurnost, terapijske protokole i iskustva.

Proveden je pregled znanstvene literature objavljene u razdoblju od 2020. do 2025. godine. U analizu su uključeni isključivo radovi objavljeni na engleskom jeziku. Naglasak je stavljen na sustavne preglede i metaanalize, a dopunski su korišteni i prospektivni te presječni radovi. Za izvore korištene su baze podataka PubMed i Cochrane Library, u obzir su uzeti radovi koji se bave učestalošću primjene supkutane infuzije u palijativnoj skrbi, indikacijama, terapijskim protokolima, koristima, rizicima i mogućim nuspojavama kao i iskustvima pacijenata i obitelji.

U istraživanom razdoblju pregledano je 12 radova, od čega 6 sustavnih pregleda, 3 metaanalize te 3 prospektivne i presječne studije. U metaanalizi koja je obuhvatila 1090 infuzija (545 supkutanih i 545 i.v.) nuspojave su zabilježene u 9% supkutanih i 13% i.v. primjena, što predstavlja 31 % manji rizik za supkutanu metodu. Podaci iz presječnih studija na uzorku od 238 pacijenata pokazuju da su značajne komplikacije prisutne kod 2% ispitanika dok su blaže lokalne reakcije (otok, crvenilo) zabilježene u 10–15% slučajeva. U prospektivnoj studiji na 99 pacijenata, 56,8% prijavilo je poboljšanje simptoma u roku od 48 sati od početka terapije dok je više od 80% pacijenata i obitelji izrazilo zadovoljstvo primjenom. Kateteri postavljeni supkutano ostajali su do 72 sata bez komplikacija. Najčešće korištene otopine bile su fiziološka otopina od 500 -1500 ml dnevno, a od lijekova opiodi, antiemetici i sedativi.

Supkutana infuzija je sigurna, učinkovita i humanija alternativa intravenskoj primjeni kod pacijenata u palijativnoj skrbi, s povoljnim omjerom koristi i rizika.

Ključne riječi: dehidracija, palijativna njega, supkutana infuzija

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

MENTORSTVO MEDICINSKIH SESTARA/TEHNIČARA

Autor: Ilijana Grgić

Ustanova: KBC Sestre milosrdnice, Klinika za pedijatriju

Sažetak

Mentorstvo predstavlja snažan alat koji je poželjno koristiti u obrazovanju te u zdravstvenoj praksi kako bi se poticalo okruženje koje podupire i osnažuje prijelaz učenika/studenata u radni odnos. Početak sestrinske karijere ili napredovanje u struci za većinu medicinskih sestara/tehničara je vrlo stresno, a kao najbolji način za prilagodbu na sestrinski rad pokazao se individualni pristup - odnos "jedan na jedan." Mentorstvo u sestrinstvu predstavlja profesionalni odnos u kojem mentor prenosi svoja znanja, vještine i iskustva na medicinsku sestru/tehničara koji se priprema ili započinje s procesom rada. Ciljevi mentoriranja su stjecanje i usavršavanje kompetencija, poboljšanje profesionalne stručnosti, smanjenje rizika od pogrešaka te pružanje što bolje skrbi bolesnicima. Mentorstvom medicinskih sestara/tehničara umanjuje se stres te pojava sindroma sagorijevanja, povećava se zadovoljstvo poslom i sigurnost medicinske sestre/tehničara u svakodnevnom radu s bolesnicima, povećava se vjerojatnost da će novozaposlena medicinska sestra/tehničar biti zadovoljna radnim okruženjem. Uspješan mentorski odnos ima definirane ciljeve i granice, usmjeren je na stjecanje povjerenja te pružanje podrške, potiče profesionalni rast te konstruktivno rješavanje problema. Postoje i prepreke u mentorstvu medicinskih sestara/tehničara koje mogu dovesti do narušenog odnosa. Neke od prepreka su: prevelika očekivanja mentora, nedostatak teorijskog znanja mentorirane medicinske sestre/tehničara, promjena radnog mjesta te otežana prilagodba na novo radno okruženje. Mentorstvo je veliki izazov i za mentora jer mentor doprinosi razvoju karijere mentorirane medicinske sestre/tehničara, potiče pozitivnu radnu kulturu, prilagođava se te uči iz generacijskih razlika. Mentorstvom se povećava stopa zaposlenosti te zadržavanja medicinskih sestara/tehničara na radnom mjestu, promiče se timski rad, doprinosi se visokokvalitetnoj skrbi za bolesnike te pospješuje bolji ishod liječenja.

Ključne riječi: medicinska sestra, mentor, mentorstvo

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

PROCJENA RAZINE ZNANJA STUDENATA O DIJABETESU MELITUSU: IMPLIKACIJE ZA EDUKACIJSKE STRATEGIJE

Autor: Štefanija Kolačko

Martina Hrvačić

Ustanova: Klinička bolnica „Sveti Duh“

Sažetak

Cilj istraživanja: Cilj ovog istraživačkog rada je ispitati i usporediti znanje studenata zdravstvenih i nezdravstvenih studija o dijabetesu melitusu tipa 1. Istraživanjem se ispitalo jesu li ispitanici dovoljno educirani o samoj bolesti, liječenju i preventivnim mjerama dijabetesa tipa 1. Njihovo znanje ispitano je s obzirom na dob, spol i vrstu studija koji pohađaju.

Dizajn istraživanja: Istraživanje je provedeno kao presječna studija.

Ispitanici i metode: U istraživanju je sudjelovao 101 ispitanik. Kao mjerni instrument korišten je anonimni online upitnik, koji je kreiran za potrebe ovog istraživanja.

Rezultati: Većina ispitanika ima dobro znanje o dijabetesu melitusu, što je vidljivo u točnim odgovorima na pitanja u anketnom upitniku. Statistički su utvrđene značajne razlike u znanju studenata s obzirom na dob, spol i vrstu studija. Ispitanici koji pohađaju zdravstvene studije imaju višu razinu znanja od ispitanika koji ne studiraju zdravstvene studije. Ženske ispitanice imaju višu razinu znanja od muških ispitanika. Stariji ispitanici također imaju veće znanje o samoj bolesti.

Zaključak: Studenti koji studiraju zdravstvene studije pokazuju višu razinu znanja od studenata drugih studija. Većina ispitanika bila je dobro educirana o dijabetesu melitusu tipa 1. Dijabetes je jedan od najvećih javnozdravstvenih problema današnjice, a mjere prevencije i edukacije stanovništva trebale bi se što više provoditi u vrtićima, osnovnim i srednjim školama, fakultetima, bolnicama i zdravstvenom sustavu.

Ključne riječi: edukacija, studenti, dijabetes melitus tip 1

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

PERSONALIZIRANA PREVENCIJA DEMENCIJE: METABOLOMIKA KAO ALAT ZA RANU DETEKCIJU I CILJANE INTERVENCIJE

Autor: Martina Hrvačić, Štefanija Kolačko

Ustanova: Klinička bolnica „Sveti Duh“

Sažetak

Demencija je sindrom koji karakterizira progresivan gubitak kognitivnih funkcija, a najčešći oblici su Alzheimerova bolest, vaskularna i miješana demencija. Rana detekcija i prevencija postaju ključne strategije s obzirom na ograničene terapijske mogućnosti u kasnijim fazama bolesti. Klasične metode dijagnostike, uključujući neuropsihološko testiranje i slikovne tehnike, često nisu dostatne za otkrivanje subkliničkih promjena. U tom kontekstu metabolomika – analitički pristup koji proučava male molekule (metabolite) u biološkim uzorcima – otvara mogućnosti za personalizirani pristup prevenciji demencije. Analize metabolita u krvi, urinu i cerebrospinalnoj tekućini mogu identificirati rane metaboličke promjene koje prethode pojavi simptoma. Posebno su značajni metaboliti povezani s oksidativnim stresom, upalnim procesima, mitohondrijskom disfunkcijom, te promjenama u metabolizmu lipida i aminokiselina. Metabolomički profili mogu se kombinirati s genetskim i kliničkim podacima radi preciznijeg definiranja individualnog rizika za razvoj demencije. Takav pristup omogućuje ciljane preventivne intervencije, uključujući nutritivne preporuke, promjene životnog stila, te potencijalnu farmakološku modulaciju metaboličkih puteva. U novijim studijama potvrđeno je da određeni fosfolipidi i amino kiseline u plazmi mogu predvidjeti kognitivno propadanje godinama prije pojave kliničke slike.

Zaključno, metabolomika predstavlja perspektivnu platformu za personaliziranu prevenciju demencije. Potrebna su daljnja istraživanja za validaciju biomarkera i njihovu integraciju u rutinsku kliničku praksu. Rani metabolički pokazatelji mogli bi postati temelj za novu eru neuropreventivne medicine.

Ključne riječi: personalizirana medicina, biomarkeri, metabolomika

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

ISKUSTVO PRIMJENE TERAPIJE KISIKOM U KUĆI ZA PACIJENTA S KOPB-OM – PRIKAZ SLUČAJA

Autor: Mara Županić¹, Zorica Bilić²

Ustanova: ¹Zdravstveno veleučilište, Zagreb

²Zdravstvena ustanova za njegu i rehabilitaciju „Zorica“

Sažetak

Kronična opstruktivna plućna bolest - KOPB je progresivna bolest dišnog sustava, djelomično nepovratna i ima ograničenja dišnih putova. KOPB je na prvom mjestu među uzrocima smrti od respiratornih bolesti. Zbog dugog trajanja, ponavljanja napada, pogoršanja i dugotrajnog liječenja, nestabilna KOPB negativno utječe na kvalitetu života. Kada pacijenti pređu iz akutne faze u stabilnu fazu, dugotrajna terapija kisikom je primarna metoda za sprečavanje hipoksije tkiva i organa te predstavlja jednu od najvažnijih mjera u liječenju pacijenata s progresivnom kroničnom respiratornom bolešću.

Dugoročne koristi kisika dokazane su 1980-ih kod nekih respiratornih stanja poput KOPB-a, a terapija je usmjerena na razvoj i evaluaciju modela edukacije pacijenata o terapijskoj primjeni kisika u kući. Glavni cilj terapije kisikom je poboljšanje oksigenacije tkiva i sprečavanje hipoksije koju ovi pacijenti obično imaju u uznapredovanom stadiju bolesti. Cilj je održati razinu oksigenacije iznad raspona respiratornog zatajenja, definiranog parcijalnim tlakom O₂ u krvi [PaO₂] > 60 mmHg i zasićenjem kisikom mjerenim pulsnom oksimetrijom [SpO₂] > 90%.

Zbog slabe sposobnosti samopomoći uvjetovane osobnim subjektivnim te objektivnim čimbenicima poput podrške obitelji i zajednice, sigurnosti prostora a ponajprije organizacijom skrbi, liječenje u kući može biti otežano. Stoga, iz perspektive ljudskih resursa, organizacija skrbi u kući za pacijente s dugotrajnom terapijom kisika čini važan oblik liječenja u stabilizaciji bolesti, i poboljšanju kvalitete života. Terapija kisikom u kući se provodi na teret HZZO a određuje pulmolog. Neki izvori glavne razloge nemogućnosti primjene kisika u kući navode nedostatak znanja pacijenta i neadekvatni prostor i usluge skrbi.

Cilj rada je prikazom slučaja prezentirati organizaciju skrbi te iskustvo pacijenta kojemu je nakon hospitalizacije propisano liječenje kisikom kroz 18h dnevno u kućnim uvjetima.

Ključne riječi: terapija kisikom, kuća, kvaliteta života

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

TRANSKRANIJALNA MAGNETSKA STIMULACIJA KAO NOVA PERSPEKTIVA U LIJEČENJU OVISNOSTI O KOCKANJU

Autor: Kristina Vutmej, Ivana Orgulan, Josip Tadić, Vladimir Grošić, Igor Filipčić

Ustanova: Klinika za psihijatriju Sveti Ivan

Sažetak

Transkranijalna magnetska stimulacija je neinvazivna metoda neuromodulacije koja omogućuje stimulaciju moždanih regija magnetskim poljem koje inducira električnu struju. Stimulacija se postiže brzim, visoko intenzivnim magnetnim poljem što posljedično dovodi do depolarizacije stanica u moždanom području. Liječenje neuroloških i psihijatrijskih bolesti TMS-om u Klinici za psihijatriju Sveti Ivan počelo je 2015. godine, a trenutno se u laboratoriju TMS –a u Klinici provode brojne terapije, razna istraživanja i edukacije. TMS se najčešće primjenjuje u liječenju depresije, ali i u liječenju ostalih psihičkih stanja kao što su anksiozni poremećaji, shizofrenija, opsesivno-kompulzivni poremećaji te bolesti ovisnosti. Do sada je TMS odobrena samo kod ovisnosti o nikotinu, no radovi znanstvene zajednice sve više otvaraju mogućnosti za liječenje drugih oblika ovisnosti jer je upravo smanjenje žudnje najveći učinak TMS – a u kliničkoj slici oboljelih. S obzirom da je upravo ovisnost o kockanju dosegla svoj vrhunac i svakim danom postaje sve ozbiljniji javnozdravstveni problem kao i većinski problem psihijatrijskih ambulanti, otvara se sve više prostora za istraživanje i provođenje inovativnih terapijskih modaliteta liječenja ovisnosti o kockanju koji bi mogli doprinijeti smanjenju simptoma i poticanju funkcionalnog oporavka oboljelih osoba. U Klinici za psihijatriju Sveti Ivan već desetljeće radi Dnevna bolnica za liječenje ovisnosti o kockanju u kojoj se provodi terapijski program usmjeren na psihoterapijske intervencije poput kognitivno-bihevioralne terapije te različiti oblici socijalne rehabilitacije u kombinaciji s primjenom farmakoterapije. Liječenje ovisnosti dugotrajano je i kompleksno te se metoda transkranijalnom magnetskom stimulacijom prepoznaje kao važan dodatak već postojećim terapijskim intervencijama. U laboratoriju Klinike Sveti Ivan u tijeku je prvo istraživanje djelovanja TMS-a na simptome oboljelih od ovisnosti o kockanju.

Ključne riječi: TMS, ovisnost, kockanje, terapijske metode

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

ULOGA MEDICINSKE SESTRE U EDUKACIJI MLADIH O SPOLNOM ZDRAVLJU

Autor: Josipa Bajan¹, Olja Vori², Mara Županić²

Ustanova: ¹Škola za primalje, Zagreb

²Zdravstveno veleučilište

Sažetak

Spolno zdravlje predstavlja važan dio cjelokupnog zdravlja i blagostanja pojedinca, osobito tijekom adolescencije kada se razvijaju osnovni stavovi i znanja o seksualnom ponašanju, odnosima i reproduktivnom zdravlju. S obzirom na svoje znanje i vještine medicinske sestre su ključne u edukaciji mladih o reproduktivnom zdravlju.

Cilj istraživanja bio je usporediti razinu znanja o spolno prenosivim bolestima među mladima različitih dobnih skupina te njihove stavove o reproduktivnom zdravlju. Naglasak u istraživanju stavlja se na edukaciju koja je ključna za donošenje informiranih odluka, osobito s obzirom na rizike poput rane spolne aktivnosti, neželjenih trudnoća i spolno prenosivih bolesti.

Metode: Istraživanje je provedeno putem anonimnog online upitnika u Microsoft obrascima. Upitnik sadrži uz pitanja o dobi, početku menstruacije (za djevojke), izvora informacija o spolnom zdravlju, iskustava sa spolnim odnosima i korištenja kontracepcije tvrdnje vezane uz spolno ponašanje i stavove o spolnosti koje ispitanici ocjenjuju na Likertovoj ljestvici. Također su obuhvaćena i pitanja koja se odnose na znanje o spolno prenosivim bolestima i kontracepciji, pri čemu ispitanici ocjenjuju točnost tvrdnji.

Dobiveni rezultati ukazuju da adolescenti starije dobi imaju više iskustva o spolnim odnosima te su informiraniji o spolno prenosivim bolestima i kontracepciji za razliku od mlađih adolescenata. Također je uočena razlika u stavovima o spolnom ponašanju i kontracepciji kod mlađih adolescenata, nasuprot starijih adolescenata.

Dobiveni rezultati ukazuju na važnost kontinuirane edukacije o spolnom zdravlju među mladima s naglaskom na ranu adolescenciju. S obzirom na važnost očuvanja reproduktivnog zdravlja uloga medicinskih sestara, napose onih koje rade s mladima je edukacija i informiranje mladih o spolnom zdravlju, spolno prenosivim bolestima i kontracepciji u svrhu očuvanja njihovog reproduktivnog zdravlja.

Ključne riječi: medicinska sestra, adolescenti, spolno zdravlje

Tema: Izvrsnost u kliničkoj praksi

Naslov rada:

UVOĐENJE MAGISTARA SESTRINSTVA U SISTEMATIZACIJU KLINIČKOGA BOLNIČKOG CENTRA KROZ KLINIČKU PRAKSU

Autor: Branka Bašić¹

Ivan Markotić²

Ustanova: ¹Klinički bolnički centar Sestre milosrdnice, Klinika za tumore

²Zdravstveno veleučilište

Sažetak

Važan korak u unapređenju kvalitete zdravstvene njege jest implementacija magistara sestrinstva u bolnički sustav, osobito u kliničke bolničke centre gdje je sve izraženija potreba za stručnim kompetencijama medicinskih sestara sa završenim diplomskim studijem. Prema Uredbi o nazivima radnih mjesta, uvjetima za raspored i koeficijentima za obračun plaće u javnim službama (NN 22/2024) definirana su radna mjesta za magistre sestrinstva koji rade na poslovima sprječavanja i kontrole bolničkih infekcija, unaprjeđenja kvalitete zdravstvene zaštite, provođenja invazivnih i specifičnih dijagnostičko-terapijskih postupaka, vođenja operacijskog bloka i koordinacije palijativne skrbi. Na rukovodećim pozicijama propisana su i radna mjesta glavnih sestara klinika i kliničkih zavoda. Time se doprinosi učinkovitosti organizacije, jačanju menadžmenta bolnica i profesionalizaciji sestrinstva. Rezultati se očituju u poboljšanju kvalitete njege i sigurnosti pacijenata, razvoju kliničkih smjernica i standardizaciji prakse. Uz to se povećava zadovoljstvo pacijenata i zaposlenika, a jasna karijerna progresija pozitivno utječe na motivaciju i zadržavanje kadra. Ipak, izazovi u funkcioniranju bolničkog sustava, primjerice Kliničkog bolničkog centra Sestre milosrdnice koji godišnje zbrine više od milijun pacijenata, zahtijevaju daljnja poboljšanja. Medicinske sestre sa završenim diplomskim studijem i propisanim kompetencijama, uz odgovarajući radni staž, mogu uspješno odgovoriti na te izazove, osobito u kliničkim centrima s visokom frekventnošću liječenja pacijenata sa složenim zdravstvenim stanjima. Zdravstveni sustav stoga sve jasnije prepoznaje magistre sestrinstva u kliničkoj praksi, čiji je profesionalni razvoj ključan za sigurnost i dobrobit pacijenata, a posebno važnu ulogu imaju na poslovima invazivnih i specifičnih dijagnostičko-terapijskih postupaka.

Ključne riječi: magistri sestrinstva, klinička praksa, kvaliteta zdravstvene skrbi